

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

16 decembrie 2020 *

Cuprins

Cadrul juridic	12
Protocolul nr. 14	12
Tratatul MES	12
Rezoluția Consiliului European din 13 decembrie 1997	14
Decizia 2013/236	14
Declarația Eurogrupului din 25 martie 2013	14
Dreptul cipriot	15
Istoricul litigiului	16
Procedura în fața Tribunalului și hotărârile atacate	18
Procedura și concluziile părților în fața Curții	19
Cauzele C-597/18 P și C-598/18 P	19
Cauzele C-603/18 P și C-604/18 P	19
Cu privire la cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii	20
Cu privire la recursurile Consiliului în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P	21
Argumentația părților	21
Aprecierea Curții	23
Cu privire la recursurile incidente ale Consiliului în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P	26
Argumentația părților	26

* Limba de procedură: engleza.

Aprecierea Curții	27
Cu privire la recursurile recurenților în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P	29
Cu privire la primul motiv	29
Argumentația părților	29
Aprecierea Curții	29
Cu privire la motivele al doilea-al patrulea	29
Argumentația părților	29
Aprecierea Curții	30
Cu privire la al cincilea motiv	31
Argumentația părților	31
Aprecierea Curții	32
Cu privire la al șaselea motiv	33
Argumentația părților	33
Aprecierea Curții	34
Cu privire la al șaptelea motiv	36
Argumentația părților	36
Aprecierea Curții	37
Cu privire la al optulea motiv	38
Argumentația părților	38
Aprecierea Curții	39
Cu privire la acțiunile în fața Tribunalului	42
Cu privire la cheltuielile de judecată	42

„Recurs – Politică economică și monetară – Program de sprijin pentru stabilitatea Republicii Cipru – Restructurarea datoriei cipriote – Decizia Consiliului guvernatorilor Băncii Centrale Europene (BCE) referitoare la furnizarea de lichidități de urgență în urma unei cereri a Băncii Centrale a Republicii Cipru – Declarații ale Eurogrupului din 25 martie, 12 aprilie, 13 mai și 13 septembrie 2013 – Decizia 2013/236/UE – Protocolul de acord privind condițiile specifice de politică economică încheiat între Republica Cipru și Mecanismul european de stabilitate (MES) – Drept de proprietate – Principiul protecției încrederii legitime – Egalitate de tratament – Răspundere extracontractuală a Uniunii Europene”

În cauzele conexate C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P și C-604/18 P,

având ca obiect patru recursuri formulate în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introduse la 21 septembrie 2018 (cauzele C-597/18 P și C-598/18 P) și 24 septembrie 2018 (cauzele C-603/18 P și C-604/18 P),

Consiliul Uniunii Europene, reprezentat de A. de Gregorio Merino, I. Gurov și E. Chatziioakeimidou, în calitate de agenți,

recurent (C-597/18 P),

susținut de:

Republica Finlanda, reprezentată de S. Hartikainen și J. Heliskoski, în calitate de agenți,

intervenientă în recurs (C-597/18 P),

celelalte părți din procedură fiind:

D^f. K. Chrysostomides & Co. LLC, cu sediul în Nicosia (Cipru),

Agroton plc, cu sediul în Nicosia,

Joanna Andreou, cu domiciliul în Kato Pyrgos (Cipru),

Kyriaki Andreou, cu domiciliul în Kato Pyrgos,

Bundeena Holding plc, cu sediul în Nicosia,

Henrietta Jindra Burton, cu domiciliul în Londra (Regatul Unit),

C & O Service & Investment Ltd, cu sediul în Nicosia,

C. G. Christofides Industrial Ltd, cu sediul în Nicosia,

Phidias Christodoulou, cu domiciliul în Nicosia,

Georgia Phanou-Christodoulou, cu domiciliul în Nicosia,

Christakis Christofides, reprezentat de executorul său testamentar,

Theano Chrysafi, cu domiciliul în Nicosia,

Andreas Chrysafis, cu domiciliul în Nicosia,

Dionysios Chrysostomides, cu domiciliul în Nicosia,

Eleni K. Chrysostomides, cu domiciliul în Nicosia,

Eleni D. Chrysostomides, cu domiciliul în Nicosia,

D & C Construction and Development Ltd, cu sediul în Nicosia,

Chrystalla Dekatris, cu domiciliul în Nicosia,

Constantinos Dekatris, cu domiciliul în Nicosia,
D^f. K. Chrysostomides and Co., cu sediul în Nicosia,
Emily Dragoumi, cu domiciliul în Nicosia,
Parthenopi Dragoumi, cu domiciliul în Nicosia,
James Droushiotis, cu domiciliul în Nicosia,
Eastvale Finance Ltd, cu sediul în Nicosia,
Nicos Eliades, cu domiciliul în Nicosia,
Tereza Eliades, cu domiciliul în Nicosia,
Goodway Alliance Ltd, cu sediul în Nicosia,
Christos Hadjimarkos, cu domiciliul în Johannesburg (Africa de Sud),
Johnson Cyprus Employees Provident Fund, cu sediul în Nicosia,
Kalia Georgiou LLC, cu sediul în Limassol (Cipru),
Komposit Ltd, cu sediul în Tortola (Insulele Virgine Britanice),
Platon M. Kyriakides, cu domiciliul în Nicosia,
L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, cu sediul în Nicosia,
Lois Builders Ltd, cu sediul în Nicosia,
Athena Mavronicola-Droushiotis, cu domiciliul în Nicosia,
Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, cu sediul în Nicosia,
Neita International Inc., cu sediul în Mahé (Seychelles),
Sophia Nicolatos, cu domiciliul în Limassol,
Paris & Barcelona Ltd, cu sediul în Tortola,
Louiza Patsiou, cu domiciliul în Larnaca (Cipru),
Probus Mare Marine Ltd, cu sediul în Nicosia,
Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, cu sediul în Nicosia,
R. A. M. Oil Cyprus Ltd, cu sediul în Nicosia,
Steelway Alliance Ltd, cu sediul în Hong Kong (China),
Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, cu sediul în Nicosia,

The Cyprus Phassouri Estates Ltd, cu sediul în Limassol,

The Prnses Ltd, cu sediul în Nicosia,

Christos Tsimon, cu domiciliul în Nicosia,

Nafsika Tsimon, cu domiciliul în Nicosia,

Unienergy Holdings Ltd, cu sediul în Nicosia,

Julia Justine Jane Woods, cu domiciliul în Paphos (Cipru),

reprezențați de P. Tridimas, barrister,

reclamanți în primă instanță (C-597/18 P),

Uniunea Europeană, reprezentată de Comisia Europeană,

Comisia Europeană, reprezentată de L. Flynn, J.-P. Keppenne și T. Maxian Rusche, în calitate de agenți,

Banca Centrală Europeană (BCE), reprezentată inițial de M. O. Szablewska și K. Laurinavičius, în calitate de agenți, asistați de H.-G. Kamann, Rechtsanwalt, și ulterior de K. Laurinavičius, G. Várhelyi și O. Heinz, în calitate de agenți, asistați de H.-G. Kamann, Rechtsanwalt,

Eurogrupul, reprezentat de Consiliul Uniunii Europene,

pârâte în primă instanță (C-597/18 P),

Consiliul Uniunii Europene, reprezentat de A. de Gregorio Merino, I. Gurov și E. Chatziioakeimidou, în calitate de agenți,

recurent (C-598/18 P),

susținut de:

Republica Finlanda, reprezentată de S. Hartikainen și J. Heliskoski, în calitate de agenți,

intervenientă în recurs (C-598/18 P),

celelalte părți din procedură fiind:

Eleni Pavlikka Bourdouvali, cu domiciliul în Meneou (Cipru),

Georgios Bourdouvalis, cu domiciliul în Meneou,

Nikolina Bourdouvali, cu domiciliul în Meneou,

Coal Energy Trading Ltd, cu sediul în Road Town (Insulele Virgine Britanice),

Christos Christofi, cu domiciliul în Larnaca,

Elisavet Christofi, cu domiciliul în Larnaca,

Athanasia Chrysostomou, cu domiciliul în Paphos,

Sofoklis Chrysostomou, cu domiciliul în Paphos,

Clearlining Ltd, cu sediul în Road Town,

Alan Dimant, cu domiciliul în Herzelia (Israel),

Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd, cu sediul în Nicosia,

Dtek Holdings Ltd, cu sediul în Nicosia,

Dtek Trading Ltd, cu sediul în Nicosia,

Elma Holdings pcl, cu sediul în Nicosia,

Elma Properties & Investments pcl, cu sediul în Nicosia,

Agrippinoulla Frangkoudi, cu domiciliul în Nicosia,

Dimitrios Frangkoudis, cu domiciliul în Nicosia,

Frontal Investments Ltd, cu sediul în Limassol,

Costas Gavrielides, cu domiciliul în Mammari (Cipru),

Eleni Harou, cu domiciliul în Nea Penteli (Grecia),

Theodora Hasapopoullou, cu domiciliul în Nicosia,

Gladys Iasonos, cu domiciliul în Larnaca,

Georgios Iasonos, cu domiciliul în Larnaca,

Jupiter Portfolio Investments pcl, cu sediul în Nicosia,

George Karkousi, cu domiciliul în Canterbury (Australia),

Lend & Seaserve Ltd, cu sediul în Road Town,

Liberty Life Insurance pcl, cu sediul în Nicosia,

Michail P. Michailidis Ltd, cu sediul în Nicosia,

Michalakis Michaelides, cu domiciliul în Nicosia,

Rena Michael Michaelidou, cu domiciliul în Nicosia,

Akis Micromatis, cu domiciliul în Nicosia,

Erginos Micromatis, cu domiciliul în Nicosia,

Harinos Micromatis, cu domiciliul în Nicosia,

Alvinos Micromatis, cu domiciliul în Nicosia,

Plotinos Micromatis, cu domiciliul în Nicosia,

Nertera Investments Ltd, cu sediul în Nicosia,

Andros Nicolaides, cu domiciliul în Nicosia,

Melina Nicolaides, cu domiciliul în Nicosia,

Ero Nicolaidou, cu domiciliul în Nicosia,

Aris Panagiotopoulos, cu domiciliul în Nea Penteli,

Nikolitsa Panagiotopoulou, cu domiciliul în Nea Penteli,

Lambros Panayiotides, cu domiciliul în Nicosia,

Ersi Papaefthymiou, cu domiciliul în Larnaca,

Kostas Papaefthymiou, cu domiciliul în Larnaca,

Restful Time Co., cu sediul în Wilmington (Statele Unite),

Alexandros Rodopoulos, cu domiciliul în Atena (Grecia),

Seatec Marine Services Ltd, cu sediul în Limassol,

Sofoklis Chrisostomou & Yioí Ltd, cu sediul în Paphos,

Marinos C. Soteriou, cu domiciliul în Nicosia,

Sparotin Ltd, cu sediul în Nicosia,

Miranda Tanou, cu domiciliul în Nicosia,

Myria Tanou, cu domiciliul în Nicosia,

reprezențați de P. Tridimas, barrister, și K. Chrysostomides, dikigoros,

reclamanți în primă instanță (C-598/18 P),

Uniunea Europeană, reprezentată de Comisia Europeană,

Comisia Europeană, reprezentată de L. Flynn, J.-P. Keppenne și T. Maxian Rusche, în calitate de agenți,

Banca Centrală Europeană (BCE), reprezentată de M. O. Szablewska și K. Laurinavičius, în calitate de agenți, asistați de H.-G. Kamann, Rechtsanwalt,

Eurogrupul, reprezentat de Consiliul Uniunii Europene,

pârâte în primă instanță (C-598/18 P),

D^f. K. Chrysostomides & Co. LLC, cu sediul în Nicosia,
Agroton plc, cu sediul în Nicosia,
Joanna Andreou, cu domiciliul în Kato Pyrgos,
Kyriaki Andreou, cu domiciliul în Kato Pyrgos,
Henrietta Jindra Burton, cu domiciliul în Londra,
C & O Service & Investment Ltd, cu sediul în Nicosia,
C. G. Christofides Industrial Ltd, cu sediul în Nicosia,
Christakis Christofides, reprezentat de executorul său testamentar,
Theano Chrysafi, cu domiciliul în Nicosia,
Andreas Chrysafis, cu domiciliul în Nicosia,
Dionysios Chrysostomides, cu domiciliul în Nicosia,
Eleni K. Chrysostomides, cu domiciliul în Nicosia,
Eleni D. Chrysostomides, cu domiciliul în Nicosia,
D & C Construction and Development Ltd, cu sediul în Nicosia,
Chrystalla Dekatris, cu domiciliul în Nicosia,
Constantinos Dekatris, cu domiciliul în Nicosia,
D^f. K. Chrysostomides and Co., cu sediul în Nicosia,
Emily Dragoumi, cu domiciliul în Nicosia,
Parthenopi Dragoumi, cu domiciliul în Nicosia,
Eastvale Finance Ltd, cu sediul în Nicosia,
Nicos Eliades, cu domiciliul în Nicosia,
Tereza Eliades, cu domiciliul în Nicosia,
Goodway Alliance Ltd, cu sediul în Hong Kong,
Christos Hadjimarkos, cu domiciliul în Johannesburg,
Johnson Cyprus Employees Provident Fund, cu sediul în Nicosia,
L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, cu sediul în Nicosia,
Lois Builders Ltd, cu sediul în Nicosia,

Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, cu sediul în Nicosia,
Neita International, Inc., cu sediul în Mahé,
Paris & Barcelona Ltd, cu sediul în Tortola,
Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, cu sediul în Nicosia,
R. A. M. Oil Cyprus Ltd, cu sediul în Nicosia,
Steelway Alliance Ltd, cu sediul în Hong Kong,
Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, cu sediul în Nicosia,
The Cyprus Phassouri Estates Ltd, cu sediul în Limassol,
Christos Tsimon, cu domiciliul în Nicosia,
Nafsika Tsimon, cu domiciliul în Nicosia,
Julia Justine Jane Woods, cu domiciliul în Paphos,
reprezențați de P. Tridimas, barrister (C-603/18 P),
și
Eleni Pavlikka Bourdouvali, cu domiciliul în Meneou,
Georgios Bourdouvalis, cu domiciliul în Meneou,
Nikolina Bourdouvali, cu domiciliul în Meneou,
Christos Christofi, cu domiciliul în Larnaca,
Elisavet Christofi, cu domiciliul în Larnaca,
Clearlining Ltd, cu sediul în Road Town,
Dtek Holding Ltd, cu sediul în Nicosia,
Dtek Trading Ltd, cu sediul în Nicosia,
Agrippinoulla Fragkoudi, cu domiciliul în Nicosia,
Dimitrios Fragkoudis, cu domiciliul în Nicosia,
Frontal Investments Ltd, cu sediul în Limassol,
Costas Gavrielides, cu domiciliul în Mammari,
Eleni Harou, cu domiciliul în Nea Penteli,
Theodora Hasapopoullou, cu domiciliul în Nicosia,

Gladys Iasonos, cu domiciliul în Larnaca,
Georgios Iasonos, cu domiciliul în Larnaca,
George Karkousi, cu domiciliul în Canterbury,
Lend & Seaserve Ltd, cu sediul în Road Town,
Michail P. Michailidis Ltd, cu sediul în Nicosia,
Michalakis Michaelides, cu domiciliul în Nicosia,
Rena Michael Michaelidou, cu domiciliul în Nicosia,
Andros Nicolaides, cu domiciliul în Nicosia,
Melina Nicolaides, cu domiciliul în Nicosia,
Ero Nicolaidou, cu domiciliul în Nicosia,
Aris Panagiotopoulos, cu domiciliul în Nea Penteli,
Nikolitsa Panagiotopoulou, cu domiciliul în Nea Penteli,
Alexandros Rodopoulos, cu domiciliul în Atena,
Seatec Marine Services Ltd, cu sediul în Limassol,
Marinos C. Soteriou, cu domiciliul în Nicosia,

reprezențați de P. Tridimas, barrister, și K. Chrysostomides, dikigoros (C-604/18 P),

recurenți,

celelalte părți din procedură fiind:

Uniunea Europeană, reprezentată de Comisia Europeană,

Consiliul Uniunii Europene, reprezentat de E. Chatziioakeimidou, A. de Gregorio Merino și I. Gurov, în calitate de agenți,

Comisia Europeană, reprezentată de L. Flynn, J.-P. Keppenne și T. Maxian Rusche, în calitate de agenți,

Banca Centrală Europeană (BCE), reprezentată de M. O. Szablewska și K. Laurinavičius, în calitate de agenți, asistați de H.-G. Kamann, Rechtsanwalt,

Eurogrupul, reprezentat de Consiliul Uniunii Europene,

pârâte în primă instanță (C-603/18 P și C-604/18 P),

Republica Finlanda, reprezentată de S. Hartikainen și J. Heliskoski, în calitate de agenți,

intervenientă în recurs în susținerea Consiliului Uniunii Europene (C-603/18 P și C-604/18 P),

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședintă, domnul A. Arabadjiev (raportor), doamna A. Prechal, domnii M. Vilaras, M. Ilešič, L. Bay Larsen și A. Kumin, președinți de cameră, și domnii E. Juhász, S. Rodin, F. Biltgen, I. Jarukaitis și N. Jääskinen, judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: domnul M. Longar, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 25 februarie 2020,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 28 mai 2020,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursurile formulate în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P, Consiliul Uniunii Europene solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 13 iulie 2018, K. Chrysostomides & Co. și alții/Consiliul și alții (T-680/13, denumită în continuare „prima hotărâre atacată”, EU:T:2018:486), și a Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 13 iulie 2018, Bourdouvali și alții/Consiliul și alții (T-786/14, denumită în continuare „a doua hotărâre atacată”, nepublicată, EU:T:2018:487) (denumite în continuare, împreună, „hotărârile atacate”), în partea în care se resping excepțiile de inadmisibilitate pe care le-a invocat, în măsura în care acestea vizează acțiunile reclamanților în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P îndreptate împotriva Eurogrupului.
- 2 Prin recursurile formulate, Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, doamnele Joanna și Kyriaki Andreou, doamna Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C. G. Christofides Industrial Ltd, domnul Christakis Christofides, doamna Theano Chrysafi, domnul Andreas Chrysafis, domnul Dionysios Chrysostomides, doamnele Eleni K. și Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, doamna Chrystalla Dekatris, domnul Constantinos Dekatris, D^f. K. Chrysostomides and Co., doamna Emily Dragoumi, doamna Parthenopi Dragoumi, Eastvale Finance Ltd, domnul Nicos Eliades, doamna Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, domnul Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International Inc., Paris & Barcelona Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, R. A. M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, domnul Christos Tsimon, doamna Nafsika Tsimon și doamna Julia Justine Jane Woods, recurenți în cauza C-603/18 P, precum și doamna Eleni Pavlikka Bourdouvali, domnul Georgios Bourdouvalis, doamna Nikolina Bourdouvali, domnul Christos Christofi, doamna Elisavet Christofi, Clearlining Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, doamna Agrippinoulla Fragkoudi, domnul Dimitrios Fragkoudis, Frontal Investments Ltd, domnul Costas Gavrielides, doamna Eleni Harou, doamna Theodora Hasapopoullou, doamna Gladys Iasonos, domnul Georgios Iasonos, domnul George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Michail P. Michailidis Ltd, domnul Michalakis Michaelides, doamna Rena Michael Michaelidou, domnul Andros Nicolaidis, doamna Melina Nicolaidis, doamna Ero Nicolaidou, domnul Aris Panagiotopoulos, doamna Nikolitsa Panagiotopoulou, domnul Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd și domnul Marinos C. Soteriou, recurenți în cauza C-604/18 P (denumiți în continuare, împreună, „recurenții”), solicită anularea primei hotărâri atacate și, respectiv, a celei de a doua hotărâri atacate.
- 3 Prin recursurile incidente în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P, Consiliul solicită anularea părților din hotărârile atacate în care Tribunalul a respins excepțiile de inadmisibilitate invocate de acesta în măsura în care vizează acțiunile recurenților îndreptate împotriva articolului 2 alineatul (6) litera (b)

din Decizia 2013/236/UE a Consiliului din 25 aprilie 2013 adresată Ciprului cu privire la anumite măsuri specifice de reinstaurare a stabilității financiare și a creșterii sustenabile (JO 2013, L 141, p. 32).

Cadrul juridic

Protocolul nr. 14

- 4 Articolul 1 din Protocolul (nr. 14) privind Eurogrupul, care este anexat la Tratatul UE și la Tratatul FUE (denumit în continuare „Protocolul nr. 14”), are următorul cuprins:

„Miniștrii statelor membre a căror monedă este euro se întâlnesc în reuniuni informale. Reuniunile au loc, în măsura necesară, pentru a se discuta chestiuni legate de responsabilitățile specifice care le revin în ceea ce privește moneda unică. Comisia [Europeană] participă la reuniuni. Banca Centrală Europeană [(BCE)] este invitată să participe la aceste reuniuni, care sunt pregătite de reprezentanții miniștrilor responsabili cu finanțele statelor membre a căror monedă este euro, precum și de reprezentanții Comisiei.”

- 5 Articolul 2 din acest protocol prevede:

„Miniștrii statelor membre a căror monedă este euro aleg un președinte pentru doi ani și jumătate, hotărând cu majoritatea statelor membre în cauză.”

Tratatul MES

- 6 La 2 februarie 2012, a fost încheiat la Bruxelles Tratatul de instituire a Mecanismului european de stabilitate între Regatul Belgiei, Republica Federală Germania, Republica Estonia, Irlanda, Republica Elenă, Regatul Spaniei, Republica Franceză, Republica Italiană, Republica Cipru, Marele Ducat al Luxemburgului, Republica Malta, Regatul Țărilor de Jos, Republica Austria, Republica Portugheză, Republica Slovenia, Republica Slovacă și Republica Finlanda (denumit în continuare „Tratatul MES”). Acest tratat a intrat în vigoare la 27 septembrie 2012.

- 7 Considerentul (1) al Tratatului MES are următorul cuprins:

„Consiliul European a stabilit la 17 decembrie 2010 că este necesar ca statele membre din zona euro să instituie un mecanism permanent de stabilitate. Acest Mecanism european de stabilitate («MES») își va asuma rolul atribuit în prezent Fondului european de stabilitate financiară («FESF») și Mecanismului european de stabilitate financiară («MESF»), furnizând, în măsura necesară, o asistență financiară statelor membre din zona euro.”

- 8 În conformitate cu articolele 1 și 2, precum și cu articolul 32 alineatul (2) din acest tratat, părțile contractante, și anume statele membre a căror monedă este euro (denumite în continuare „SMME”), instituie între ele o instituție financiară internațională, MES.

- 9 Potrivit articolului 3 din tratatul menționat:

„MES are ca scop mobilizarea de resurse financiare și furnizarea, cu o condiționare strictă adaptată la instrumentul de asistență financiară ales, a unui sprijin pentru stabilitatea membrilor săi care se confruntă sau riscă să se confrunte cu probleme grave de finanțare, dacă este indispensabil pentru menținerea stabilității financiare a zonei euro în ansamblu și a statelor sale membre. În acest scop,

este autorizat să obțină fonduri prin emiterea de instrumente financiare sau prin încheierea de acorduri ori de aranjamente financiare sau de alte acorduri ori aranjamente cu membrii săi, cu instituții financiare sau cu terți.”

10 Articolul 4 alineatul (1) din același tratat prevede:

„MES are un consiliu al guvernatorilor și un consiliu de administrație, precum și un director general și efectivele considerate necesare.”

11 Articolul 5 alineatul (3) din Tratatul MES prevede că „[m]embrul Comisiei [...] însărcinat cu problemele economice și monetare și președintele BCE, precum și președintele Eurogrupului (dacă nu este el însuși președinte sau guvernator) pot participa la reuniunile consiliului guvernatorilor [MES] în calitate de observatori”.

12 Articolul 12 din acest tratat definește principiile cărora le este supus sprijinul pentru stabilitate și prevede, la alineatul (1), cele ce urmează:

„Dacă este indispensabil pentru a menține stabilitatea financiară a zonei euro în ansamblu și a statelor sale membre, MES poate furniza unui membru al MES un sprijin pentru stabilitate, care va face obiectul unei stricte condiționări adaptate instrumentului de asistență financiară ales. Această condiționare poate lua forma, printre altele, a unui program de ajustare macroeconomică sau a obligației de a continua respectarea condițiilor de eligibilitate prestabilite.”

13 Procedura de acordare a unui sprijin pentru stabilitate în favoarea unui membru al MES este descrisă la articolul 13 din Tratatul MES după cum urmează:

„(1) Un membru al MES poate adresa o cerere de sprijin pentru stabilitate președintelui consiliului guvernatorilor. Această cerere indică instrumentul sau instrumentele de asistență financiară care trebuie avute în vedere. [...]

(2) Pe baza cererii membrului MES și a evaluării prevăzute la alineatul (1), consiliul guvernatorilor poate decide acordarea, în principiu, a unui sprijin pentru stabilitatea membrului MES vizat sub forma unei facilități de asistență financiară.

(3) În cazul în care adoptă o decizie în temeiul alineatului (2), consiliul guvernatorilor însărcinează [Comisia] – în colaborare cu BCE și, atunci când este posibil, împreună cu [Fondul Monetar Internațional (FMI)] – să negocieze cu membrul MES vizat un protocol de acord care să definească în mod precis condiționarea care însoțește această facilitate de asistență financiară. Conținutul protocolului de acord ține cont de gravitatea deficiențelor care trebuie remediate și de instrumentul de asistență financiară ales. În paralel, directorul general al MES pregătește o propunere de acord privind facilitatea de asistență financiară, precizând modalitățile și condițiile financiare ale asistenței, precum și instrumentele alese, care va fi adoptată de consiliul guvernatorilor.

Protocolul de acord trebuie să fie pe deplin compatibil cu măsurile de coordonare a politicilor economice prevăzute de [Tratatul FUE], în special cu orice act de drept al Uniunii Europene, inclusiv orice aviz, avertisment, recomandare sau decizie care se adresează membrului MES vizat.

(4) [Comisia] semnează în numele MES protocolul de acord, în măsura în care acesta respectă condițiile prevăzute la alineatul (3) și a fost aprobat de consiliul guvernatorilor.

(5) Consiliul de administrație aprobă acordul privind facilitatea de asistență financiară care precizează aspectele financiare ale sprijinului pentru stabilitate care trebuie acordat, precum și, dacă este cazul, modalitățile de plată a primei tranșe a asistenței.

[...]

(7) [Comisia] – în colaborare cu BCE și, atunci când este posibil, împreună cu FMI – are sarcina de a asigura respectarea condiționării de care este însoțită facilitatea de asistență financiară.”

Rezoluția Consiliului European din 13 decembrie 1997

- 14 Rezoluția Consiliului European din 13 decembrie 1997 privind coordonarea politicilor economice în etapa a treia a uniunii economice și monetare și privind articolele 109 și 109B din Tratatul CE (JO 1998, C 35, p. 1, denumită în continuare „Rezoluția Consiliului European din 13 decembrie 1997”) prevede printre altele la punctul 6:

„Miniștrii [SMME] se pot întâlni în reuniuni informale pentru a discuta chestiuni legate de responsabilitățile specifice care le revin în ceea ce privește moneda unică. Comisia și, după caz, [BCE] sunt invitate să participe la reuniuni.”

Decizia 2013/236

- 15 Articolul 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236 are următorul cuprins:

„Pentru a reconstrui un sector financiar solid, [Republica Cipru] continuă reformarea și restructurarea profundă a sectorului bancar și consolidarea băncilor viabile prin refacerea capitalului, asigurarea lichidității și înăsprirea supravegherii acestora. Programul prevede următoarele măsuri și rezultate:

[...]

- b) să se realizeze o evaluare independentă a activelor [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD] și a activelor [Cyprus Popular Bank Public Co. LTD] și să se integreze rapid operațiunile [Cyprus Popular Bank Public Co.] în cadrul [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia]. Evaluarea trebuie finalizată rapid, pentru a permite realizarea conversiei depozitelor în acțiuni în cadrul [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia];

[...]”

Declarația Eurogrupului din 25 martie 2013

- 16 Prin declarația din 25 martie 2013, Eurogrupul a arătat că a ajuns la un acord cu autoritățile cipriote cu privire la elementele esențiale ale unui viitor program de ajustare macroeconomică, cu sprijinul tuturor SMME, precum și al Comisiei, al BCE și al FMI (denumită în continuare „Declarația Eurogrupului din 25 martie 2013”).

- 17 În această declarație, s-a indicat în special că:

„Eurogrupul salută planurile de restructurare a sectorului financiar menționate în anexă. Aceste măsuri vor servi drept bază pentru restabilirea viabilității sectorului financiar. În special, acestea garantează toate depozitele mai mici de 100 000 de euro, în conformitate cu principiile Uniunii.

Programul va conține o abordare decisivă pentru remedierea dezechilibrelor sectorului financiar. Va avea loc o reducere corespunzătoare a sectorului financiar [...]

Eurogrupul solicită insistent punerea imediată în aplicare a acordului dintre [Republica Cipru] și [Republica Elenă] referitor la sucursalele grecești ale băncilor cipriote, care protejează stabilitatea sistemelor bancare din Grecia și din Cipru în același timp.”

18 Anexa la declarația menționată are următorul cuprins:

„În urma prezentării proiectelor politice ale autorităților [Republicii Cipru], care au atras o largă recunoaștere a Eurogrupului, s-au convenit următoarele:

- (1) [Cyprus Popular Bank Public Co.] este desființată cu efect imediat – cu o contribuție completă a acționarilor, a deținătorilor de obligațiuni și a deponenților neasigurați – potrivit unei rezoluții a Băncii Centrale a Ciprului, utilizând cadrul rezoluției bancare nou adoptat.
- (2) [Cyprus Popular Bank Public Co.] se scindează într-o bancă rea și o bancă bună. Banca rea va trebui să dispară în mod progresiv.
- (3) Banca bună se integrează în cadrul [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] cu ajutorul cadrului de rezoluție bancară și după consultarea consiliilor de administrație al [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] și al [Cyprus Popular Bank Public Co.]. Aceasta va oferi [un sprijin excepțional pentru lichiditate] care se ridică la 9 miliarde de euro. Numai depozitele neasigurate ale [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] vor rămâne înghețate până la recapitalizare și vor putea fi supuse ulterior unor condiții adecvate.
- (4) Consiliul guvernatorilor BCE va acorda lichidități [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] cu respectarea normelor aplicabile.
- (5) [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] va fi recapitalizată prin intermediul unei conversii a depozitelor neasigurate în fonduri proprii cu o contribuție completă a acționarilor și a deținătorilor de obligațiuni.
- (6) Conversia se va efectua astfel încât să asigure un procent de capital de 9 % la sfârșitul programului.
- (7) Toți deținătorii de depozite asigurate la toate băncile vor beneficia de o protecție totală în conformitate cu legislația relevantă a [Uniunii].
- (8) Bugetul programului (până la 10 miliarde de euro) nu va servi la recapitalizarea [Cyprus Popular Bank Public Co.] sau a [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia].”

Dreptul cipriot

- 19 În temeiul punctului 3 (1) și al punctului 5 (1) din O peri exiyiansis pistotikon kai allon idrimaton nomos (N. 17(I)/2013) [Legea privind reorganizarea instituțiilor de credit și a altor instituții (nr. 17(I)/2013)] din 22 martie 2013 [EE, anexa I (I), nr. 4379, 22.3.2013, p. 117, denumită în continuare „Legea din 22 martie 2013”], Banca Centrală a Ciprului (BCC) a fost însărcinată cu reorganizarea instituțiilor vizate de legea menționată împreună cu Ministerul Finanțelor (Cipru). În acest scop, pe de o parte, punctul 12 (1) din Legea din 22 martie 2013 prevede că BCC poate restructura, prin intermediul unui decret, datoriile și obligațiile unei instituții supuse unei proceduri de rezoluție, inclusiv prin reducerea, modificarea, reeșalonarea sau novația capitalului nominal sau a soldului oricăror creanțe existente sau viitoare asupra acestei instituții sau prin intermediul unei conversiuni a titlurilor de datorie în fonduri proprii. Acest punct prevede, pe de altă parte, că „depozitele garantate”, în sensul punctului 2 al cincilea paragraf din Legea din 22 martie 2013, sunt excluse de la aceste măsuri. Părțile nu contestă că este vorba despre depozite mai mici de 100 000 de euro.

- 20 Kanonistiki Dioikitiki Praxi 96/2013, peri tis polisis ergasion ton en elladi ergasion tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias LTD (Decretul 96/2013 privind vânzarea anumitor operațiuni ale Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias LTD în Grecia), din 26 martie 2013 [EE, anexa III (I), nr. 4640, 26.3.2013, p. 745, denumit în continuare „Decretul nr. 96”] și Kanonistiki Dioikitiki Praxi 97/2013, peri tis polisis ergasion ton en elladi ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd (Decretul 97/2013 privind vânzarea anumitor operațiuni ale Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd în Grecia), din 26 martie 2013 [EE, anexa III (I), nr. 4640, 26.3.2013, p. 749, denumit în continuare „Decretul nr. 97”] prevăd vânzarea sucursalelor Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia (denumită în continuare „BoC”) și, respectiv, vânzarea sucursalelor Cyprus Popular Bank Public Co. (denumită în continuare „Laiki”) cu sediul în Grecia (denumite, împreună, „sucursalele grecești”).
- 21 Kanonistiki Dioikitiki Praxi 103/2013, peri diasosis me idia mesa tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias LTD (Decretul 103/2013 privind reorganizarea prin mijloace proprii a Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD), din 29 martie 2013 [EE, anexa III (I), nr. 4645, 29.3.2013, p. 769, denumit în continuare „Decretul nr. 103”] prevede o recapitalizare a BoC, pe cheltuiala, printre altele, a depunătorilor negarantați, a acționarilor și a creditorilor obligatari ai acesteia, pentru a putea continua să furnizeze servicii bancare. Astfel, depozitele negarantate au fost convertite în acțiuni ale BoC (37,5 % din fiecare depozit negarantat), în titluri convertibile de BoC fie în acțiuni, fie în depozite (22,5 % din fiecare depozit negarantat) și în titluri care pot fi convertite în depozite de BCC (40 % din fiecare depozit negarantat). Articolul 6 alineatul 5 din Decretul nr. 103 prevede că, în cazul în care contribuțiile deponenților neasigurați depășesc ceea ce este necesar pentru a se restabili capitalurile proprii ale BoC, autoritatea de rezoluție va determina valoarea corespunzătoare supracapitalizării și o va trata ca și cum conversia nu a avut niciodată loc.
- 22 În urma unor modificări aduse Decretului nr. 103 la 30 iulie 2013, pe de o parte, 10 % din depozitele neasigurate, care fuseseră convertite în prealabil în titluri convertibile în acțiuni sau în depozite, au fost convertite în acțiuni la BoC. Pe de altă parte, valoarea nominală de un euro a fiecărei acțiuni ordinare a BoC a fost redusă la un cent. Ulterior, o sută de acțiuni ordinare cu o valoare nominală de un cent fiecare au fuzionat într-o acțiune ordinară cu o valoare nominală de un euro. Acțiunile ordinare cu o valoare nominală de un cent al căror număr era mai mic de 100 și care, prin urmare, nu puteau fuziona pentru a forma o nouă acțiune ordinară cu o valoare nominală de un euro au fost eliminate.
- 23 Dispozițiile coroborate ale punctelor 2 și 5 din Kanonistiki Dioikitiki Praxi 104/2013, peri tis polisis orismenon ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd (Decretul 104/2013 privind vânzarea anumitor activități ale Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd), din 29 martie 2013 [EE, anexa III (I), nr. 4645, 29.3.2013, p. 781, denumit în continuare „Decretul nr. 104”] prevăd, pentru data de 29 martie 2013, la ora 6.10, transferul anumitor elemente din activul și din pasivul Laiki către BoC, inclusiv depozitele mai mici de 100 000 de euro. Depozitele mai mari de 100 000 de euro au fost menținute la Laiki în așteptarea lichidării acesteia.
- 24 În urma unor modificări aduse Decretului nr. 104 la 30 iulie 2013, aproximativ 18 % din capitalul social nou al BoC a fost acordat Laiki.

Istoricul litigiului

- 25 În scopul prezentei proceduri, istoricul litigiului, astfel cum figurează la punctele 10-28 și 38-46 din hotărârile atacate, poate fi rezumat după cum urmează.
- 26 În primele luni ale anului 2012, Republica Elenă și deținătorii privați de obligațiuni ai acesteia au procedat la un schimb de titluri de creanță grecești cu o scădere substanțială a valorii nominale a datoriei grecești deținute de investitorii privați [Private Sector Involvement (denumit în continuare „PSI”).]

- 27 Ca urmare a expunerii lor la titlurile care au făcut obiectul PSI, mai multe bănci cu sediul în Cipru, printre care Laiki și BoC, au suferit pierderi importante și probleme de subcapitalizare. Nemaifiind în măsură să furnizeze suficiente garanții pentru a obține finanțări din partea BCE, Laiki a solicitat și a obținut un sprijin excepțional pentru lichiditate [Emergency Liquidity Assistance (ELA)] din partea BCC, al cărui quantum total s-a ridicat la 3,8 miliarde de euro în luna mai 2012 și la aproape 9,6 miliarde de euro în luna iulie 2012.
- 28 În aceste condiții, Republica Cipru a considerat necesar să intervină în sprijinul sectorului bancar cipriot, în special prin recapitalizarea Laiki în limita a 1,8 miliarde de euro în luna iunie 2012. În aceeași lună, BoC a anunțat că a solicitat și ea autorităților cipriote un sprijin în capital, însă nu l-a obținut.
- 29 La 25 iunie 2012, Republica Cipru a adresat președintelui Eurogrupului o cerere de asistență financiară din partea MES sau a Fondului european de stabilitate financiară. Prin declarația din 27 iunie 2012, Eurogrupul a arătat că asistența financiară solicitată urma să fie furnizată Republicii Cipru fie de acest fond, fie de MES, în cadrul unui program de ajustare macroeconomică care urma să se concretizeze într-un protocol de acord a cărui negociere urma să fie purtată, pe de o parte, de Comisie împreună cu BCE și cu FMI și, pe de altă parte, de autoritățile cipriote. La 29 noiembrie 2012, reprezentanții Comisiei, ai BCE, ai FMI și ai Republicii Cipru au întocmit un proiect de protocol de acord.
- 30 În luna martie a anului 2013, Republica Cipru și celelalte SMME au ajuns la un acord politic cu privire la acest proiect de protocol de acord. Prin declarația din 16 martie 2013, Eurogrupul a salutat acest acord și a menționat anumite măsuri de ajustare pe care autoritățile cipriote s-au angajat să le ia, printre care crearea unei taxe pe depozitele bancare, restructurarea și recapitalizarea băncilor, precum și recapitalizarea internă a deținătorilor de obligațiuni de rang inferior.
- 31 La 18 martie 2013, Republica Cipru a dispus închiderea băncilor în zilele lucrătoare de pe 19 și 20 martie 2013, iar apoi până la 28 martie 2013, pentru a evita retrageri masive la ghișee.
- 32 La 19 martie 2013, parlamentul cipriot a respins un proiect de lege al guvernului cipriot referitor la crearea unei taxe pe toate depozitele bancare din Republica Cipru. În consecință, guvernul cipriot a elaborat un nou proiect de lege care prevedea doar restructurarea BoC și Laiki.
- 33 La 21 martie 2013, BCE a publicat un comunicat de presă (denumit în continuare „comunicatul de presă al BCE din 21 martie 2013”), precizând următoarele:
- „Consiliul guvernatorilor BCE a decis să mențină nivelul existent al ELA până la [...] 25 martie 2013. Prelungirea termenului de rambursare ar putea fi avută în vedere numai în cazul în care este pus în aplicare un program al [Uniunii sau al FMI] care ar garanta solvabilitatea băncilor în cauză.”
- 34 Parlamentul cipriot a adoptat Legea din 22 martie 2013.
- 35 Prin declarația din 25 martie 2013, Eurogrupul a arătat că a ajuns la un acord cu autoritățile cipriote în privința elementelor esențiale ale unui viitor program de ajustare macroeconomică, cu sprijinul tuturor SMME, precum și al Comisiei, al BCE și al FMI.
- 36 Decretele nr. 96 și nr. 97, pe de o parte, precum și Decretele nr. 103 și nr. 104, pe de altă parte, au fost adoptate la 26 martie și, respectiv, la 29 martie 2013.

- 37 Cu ocazia reuniunii din 24 aprilie 2013, consiliul guvernatorilor MES:
- a confirmat, pe de o parte, că Comisia și BCE fuseseră însărcinate să efectueze evaluările menționate la articolul 13 alineatul (1) din Tratatul MES și, pe de altă parte, că, în colaborare cu BCE și cu FMI, Comisia fusese însărcinată să negocieze cu Republica Cipru protocolul de acord menționat la alineatul (3) al aceluiași articol;
 - a decis să acorde Republicii Cipru un sprijin pentru stabilitate sub forma unei facilități de asistență financiară (denumită în continuare „FAF”), în conformitate cu propunerea directorului general al MES;
 - a aprobat un nou proiect de protocol de acord negociat de Comisie, în colaborare cu BCE și cu FMI, și de Republica Cipru și
 - a însărcinat Comisia să semneze acest protocol în numele MES.
- 38 La 25 aprilie 2013, acționând în temeiul articolului 136 alineatul (1) TFUE, Consiliul a adoptat Decizia 2013/236 care prevede o serie de „măsurile și [de] rezultate” pentru a corecta deficitul bugetar al Republicii Cipru și pentru a reconstrui un sistem financiar solid al acestui stat membru.
- 39 Noul protocol de acord a fost semnat la 26 aprilie 2013 de ministrul de finanțe al Republicii Cipru, de guvernatorul BCC și de vicepreședintele Comisiei, în numele MES (denumit în continuare „Protocolul de acord din 26 aprilie 2013”), și a fost aprobat la 30 aprilie 2013 de parlamentul cipriot.
- 40 La 8 mai 2013, MES, Republica Cipru și BCC au încheiat acordul referitor la FAF. În aceeași zi, consiliul de administrație al MES a aprobat acest acord, precum și o propunere referitoare la modalitățile de plată către Republica Cipru a unei prime tranșe de ajutor în valoare de 3 miliarde de euro.
- 41 Prin declarația din 13 mai 2013, Eurogrupul a salutat decizia consiliului guvernatorilor MES de a aproba prima tranșă de ajutor și a confirmat că Republica Cipru pusese în aplicare măsurile convenite în protocolul de acord din 26 aprilie 2013.
- 42 Prin declarația din 13 septembrie 2013, Eurogrupul a salutat, pe de o parte, încheierea primei misiuni de control a Comisiei, a BCE și a FMI și, pe de altă parte, faptul că BoC ieșise din procedura de rezoluție la 30 iulie 2013. În plus, Eurogrupul și-a exprimat sprijinul pentru plata către Republica Cipru a unei a doua tranșe de ajutor, în cuantum de 1,5 miliarde de euro, care a fost efectuată la 27 septembrie 2013.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârile atacate

- 43 Prin cererile introductive depuse la grefa Tribunalului, la 20 decembrie 2013 în cauza T-680/13 și, respectiv, la 1 decembrie 2014 în cauza T-786/14, reclamantii în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P au introdus acțiuni având ca obiect, cu titlu principal, obligarea Consiliului, a Comisiei, a BCE și a Eurogrupului (denumite în continuare „pârâtele”) la plata cuantumurilor menționate în anexa acțiunilor lor, plus dobânzile aferente perioadei cuprinse între 16 martie 2013 și data pronunțării hotărârilor Tribunalului, și, cu titlu subsidiar, constatarea faptului că este angajată răspunderea extracontractuală a Uniunii și/sau a pârâtelor, precum și stabilirea procedurii care trebuie urmată pentru a se determina pierderile recuperabile pe care le-au suferit efectiv.
- 44 Prin acte separate, depuse la grefa Tribunalului în cauza T-680/13 la 14 iulie, la 16 iulie și, respectiv, la 18 august 2014, Consiliul, BCE și Comisia au invocat excepții de inadmisibilitate în temeiul articolului 114 din Regulamentul de procedură al Tribunalului.

- 45 Prin acte separate, depuse la grefa Tribunalului în cauza T-786/14 la 17 aprilie, la 29 aprilie și, respectiv, la 8 mai 2015, Comisia, Consiliul și BCE au invocat excepții de inadmisibilitate în temeiul articolului 114 din Regulamentul de procedură al Tribunalului.
- 46 Prin hotărârile atacate, Tribunalul a respins acțiunile reclamantilor în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P și i-a obligat să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de Consiliu, Comisie și BCE.

Procedura și concluziile părților în fața Curții

- 47 Prin decizia președintelui Curții din 11 ianuarie 2019, cauzele C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P și C-604/18 P au fost conexe pentru buna desfășurare a fazei orale a procedurii și în vederea pronunțării hotărârii.
- 48 Prin decizia președintelui Curții din 21 februarie 2019, a fost admisă cererea de intervenție a Republicii Finlanda în susținerea concluziilor Consiliului în cauzele C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P și C-604/18 P.

Cauzele C-597/18 P și C-598/18 P

- 49 Consiliul solicită Curții:
- anularea părților din hotărârile atacate în care Tribunalul respinge excepțiile sale de inadmisibilitate în măsura în care ele vizează acțiunile reclamantilor în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P îndreptate împotriva Eurogrupului și
 - obligarea acestor părți la plata cheltuielilor de judecată aferente recursurilor.
- 50 Reclamantii în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P solicită Curții:
- respingerea recursurilor și
 - obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată.
- 51 Comisia solicită Curții:
- admiterea recursurilor și
 - obligarea reclamantilor în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P la plata cheltuielilor de judecată aferente recursurilor și procedurii în fața Tribunalului.

Cauzele C-603/18 P și C-604/18 P

- 52 Recurenții solicită Curții:
- anularea hotărârilor atacate;
 - admiterea concluziilor prezentate în cadrul procedurii în fața Tribunalului;
 - respingerea recursurilor incidente formulate de Consiliu;

- obligarea părâtelor la plata cheltuielilor de judecată aferente recursurilor și procedurii în fața Tribunalului și
- obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată aferente recursurilor incidente.

53 Consiliul și BCE solicită Curții:

- respingerea recursurilor formulate de recurenți și
- obligarea recurenților la plata cheltuielilor de judecată.

54 Prin recursurile incidente formulate, Consiliul solicită Curții:

- anularea părților din hotărârile atacate în care Tribunalul respinge excepțiile sale de inadmisibilitate în măsura în care ele vizează acțiunile recurenților îndreptate împotriva articolului 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236;
- declararea inadmisibilității acțiunilor formulate de recurenți împotriva Consiliului și
- obligarea recurenților la plata cheltuielilor de judecată.

55 Comisia solicită Curții:

- respingerea recursurilor formulate de recurenți;
- admiterea recursurilor incidente formulate de Consiliu și
- obligarea recurenților la plata cheltuielilor de judecată aferente recursurilor și procedurii în fața Tribunalului.

Cu privire la cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii

56 În urma prezentării concluziilor domnului avocat general, recurenții au solicitat, prin înscrisul primit la grefa Curții la 16 iunie 2020, să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii, în temeiul articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții.

57 În susținerea cererii lor, recurenții arată, în primul rând, că concluziile prezentate de domnul avocat general încalcă principiul egalității armelor, întrucât acestea nu examinează decât argumentele invocate de părți în cadrul recursurilor formulate de Consiliu în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P, iar nu pe cele pe care ei le-au prezentat în susținerea recursurilor lor formulate în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P. În al doilea rând, concluziile menționate s-ar întemeia pe o interpretare eronată a argumentelor prezentate de recurenți în susținerea recursurilor acestora în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P, în măsura în care aceștia din urmă nu ar fi susținut niciodată că recunoașterea Eurogrupului, în calitate de instituție ale cărei acte sau comportamente ar putea face obiectul unei acțiuni în răspundere extracontractuală a Uniunii în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE, ar constitui o condiție necesară pentru succesul cererilor acestora prin care se urmărește repararea prejudiciului pe care l-ar fi suferit. Potrivit recurenților, ar rezulta, în al treilea și ultimul rând, că concluziile domnului avocat general nu pot fi considerate pertinente în scopul soluționării prezentelor litigii.

58 Trebuie amintit că, în temeiul articolului 252 al doilea paragraf TFUE, avocatul general are rolul de a prezenta în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care, în conformitate cu Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, necesită

intervenția sa. Nici concluziile avocatului general, nici motivarea pe care se întemeiază acestea nu sunt obligatorii pentru Curte (Hotărârea din 25 iulie 2018, Société des produits Nestlé și alții/Mondelez UK Holdings & Services, C-84/17 P, C-85/17 P și C-95/17 P, EU:C:2018:596, punctul 31).

- 59 În plus, Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și Regulamentul de procedură al Curții nu prevăd posibilitatea ca părțile interesate să depună observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general (Hotărârea din 21 decembrie 2016, Comisia/Aer Lingus și Ryanair Designated Activity, C-164/15 P și C-165/15 P, EU:C:2016:990, punctul 31, precum și jurisprudența citată).
- 60 În consecință, dezacordul unei părți față de concluziile avocatului general, oricare ar fi chestiunile pe care acesta le examinează în cadrul lor, nu poate constitui prin el însuși un motiv care să justifice redeschiderea fazei orale a procedurii (Hotărârea din 28 februarie 2018, mobile.de/EUIPO, C-418/16 P, EU:C:2018:128, punctul 30).
- 61 Cu toate acestea, Curtea poate oricând să dispună, după ascultarea avocatului general, redeschiderea fazei orale a procedurii, în conformitate cu articolul 83 din Regulamentul său de procedură, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții sau atunci când cauza trebuie soluționată pe baza unui argument care nu a fost pus în discuția părților ori a persoanelor interesate prevăzute la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.
- 62 Această situație nu se regăsește în speță. Astfel, pe de o parte, motivele și argumentele prezentate de recurenți în susținerea recursurilor formulate în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P au fost dezbătute în fazele scrisă și orală ale procedurii. Pe de altă parte, trebuie arătat că, la cererea Curții, care a apreciat că recursurile formulate de Consiliu în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P puneau, potrivit articolului 20 al cincilea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, o problemă nouă de drept, domnul avocat general și-a axat concluziile pe aprecierea argumentelor prezentate de părți în cadrul recursurilor menționate, ceea ce nu aduce atingere aprecierii de către Curte a argumentelor pe care le-au putut prezenta recurenții, în cursul fazelor menționate ale procedurii, în cadrul propriilor recursuri în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P și exclude, contrar celor susținute de recurenți, ca domnul avocat general să fi efectuat o interpretare eronată a aceluiași argumente, întrucât nu le-a examinat în cadrul concluziilor sale. Astfel, Curtea se consideră, după ascultarea concluziilor avocatului general, suficient de lămurită de diferitele argumente dezbătute în mod corespunzător în fața sa.
- 63 Având în vedere considerațiile care precedă, nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la recursurile Consiliului în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P

Argumentația părților

- 64 În susținerea recursurilor formulate, Consiliul invocă un motiv unic, întemeiat pe interpretarea eronată de către Tribunal a jurisprudenței privind condițiile de admisibilitate a acțiunii în răspundere extracontractuală a Uniunii.
- 65 Prin acest motiv, Consiliul susține în esență că, contrar celor reținute de Tribunal la punctul 113 din prima hotărâre atacată și la punctul 109 din a doua hotărâre atacată, Eurogrupul nu poate fi considerat o „instituție”, în sensul articolului 340 al doilea paragraf TFUE.

- 66 În această privință, Consiliul consideră, în primul rând, că Tribunalul a nuanțat concluzia la care a ajuns Curtea la punctul 61 din Hotărârea din 20 septembrie 2016, Mallis și alții/Comisia și BCE (C-105/15 P-C-109/15 P, EU:C:2016:702), potrivit căreia Eurogrupul nu poate fi asimilat unei formațiuni a Consiliului și nici nu poate fi calificat drept „organ, oficiu sau agenție a Uniunii” în sensul articolului 263 TFUE.
- 67 În al doilea rând, Consiliul amintește, citând Hotărârea din 10 aprilie 2002, Lamberts/Ombudsmanul (T-209/00, EU:T:2002:94, punctul 49), că, deși noțiunea de „instituție”, în sensul articolului 340 al doilea paragraf TFUE, include nu numai instituțiile menționate în mod expres la articolul 13 TUE, ci și toate organismele Uniunii care îndeplinesc două criterii, și anume, pe de o parte, să fi fost instituite prin tratate și, pe de altă parte, să fie destinate să contribuie la realizarea obiectivelor Uniunii, Eurogrupul nu îndeplinește totuși primul dintre aceste două criterii.
- 68 În această privință, el reproșează mai întâi Tribunalului că a afirmat, la punctul 113 din prima hotărâre atacată și la punctul 109 din a doua hotărâre atacată, că Eurogrupul este o „entitate a Uniunii instituită în mod formal prin tratate”, deși acesta ar reprezenta o reuniune informală a miniștrilor SMME, a cărei unică funcție este de a discuta chestiuni legate de responsabilitățile specifice care le revin miniștrilor în ceea ce privește moneda unică. În continuare, articolul 137 TFUE și Protocolul nr. 14 nu ar institui Eurogrupul, ci doar l-ar fi recunoscut. În sfârșit, Consiliul subliniază că Tribunalul nu a identificat nicio competență atribuită Eurogrupului prin tratate și nici nu a constatat că acesta ar avea o personalitate juridică distinctă.
- 69 În ceea ce privește al doilea criteriu, Consiliul recunoaște că reuniunile Eurogrupului contribuie efectiv la realizarea obiectivelor Uniunii, însă subliniază că articolul 119 alineatul (2) TFUE și articolul 3 TUE nu menționează nicidecum Eurogrupul ca entitate.
- 70 În al treilea rând, Consiliul contestă temerea, exprimată de Tribunal la punctul 114 din prima hotărâre atacată și la punctul 110 din a doua hotărâre atacată, că nerecunoașterea posibilității de a formula o acțiune în răspundere extracontractuală a Uniunii împotriva Eurogrupului creează o lacună în materie de protecție jurisdicțională efectivă, al cărei principiu este enunțat la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.
- 71 În această privință, Consiliul amintește, *primo*, citând Hotărârea din 20 septembrie 2016, Ledra Advertising și alții/Comisia și BCE (C-8/15 P-C-10/15 P, EU:C:2016:701, punctul 55), că Comisia poate fi trasă la răspundere pentru legalitatea actelor MES. *Secundo*, Consiliul arată, astfel cum Tribunalul ar fi recunoscut la punctul 238 din prima hotărâre atacată și la punctul 237 din a doua hotărâre atacată, că admisibilitatea acțiunii în răspundere extracontractuală a Uniunii poate fi condiționată, în anumite cazuri, de epuizarea căilor de atac interne care sunt disponibile pentru a obține anularea unei decizii a autorității naționale, cu condiția ca aceste căi de atac interne să asigure în mod eficient protecția particularilor interesați, putând conduce la repararea prejudiciului invocat. Consiliul susține, *tertio*, că Curtea ar putea, în conformitate cu articolul 7 din Regulamentul (UE) nr. 472/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind consolidarea supravegherii economice și bugetare a statelor membre din zona euro care întâmpină sau care sunt amenințate de dificultăți grave în ceea ce privește stabilitatea lor financiară (JO 2013, L 140, p. 1), controla actele Consiliului care precedă și prefigurează condiționalitatea impusă în cadrul MES. În sfârșit, *quarto*, Consiliul se referă la punctul 66 din Concluziile avocatului general Wathelet prezentate în cauzele conexate Mallis și alții/Comisia și BCE (C-105/15 P-C-109/15 P, EU:C:2016:294), din care rezultă că inexistența unei căi de atac directe împotriva Eurogrupului ar fi contrară principiului protecției jurisdicționale efective numai în cazul în care Eurogrupului i s-ar fi conferit prin tratate competența de a adopta acte care produc efecte juridice obligatorii față de terți. Or, nu aceasta ar fi situația, Eurogrupul fiind, potrivit Consiliului, un forum de discuții, iar nu un organ decizional.

- 72 La ședința de audiere a pledoariilor în fața Curții, Consiliul a adăugat că principiul protecției jurisdicționale efective nu constituie un criteriu pentru a stabili competența instanțelor Uniunii dincolo de formularea din tratate.
- 73 Comisia susține că articolele 263 și 340 TFUE au același domeniu de aplicare *ratione personae*. În această privință, ea arată că Tribunalul nu a citat nicio hotărâre care să stabilească că o entitate ale cărei acte nu sunt susceptibile să facă obiectul unei acțiuni în anulare ar putea, în schimb, să facă obiectul unei contestări a actelor sau comportamentelor sale în cadrul unei acțiuni în răspundere extracontractuală a Uniunii.
- 74 Reclamanții în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P contestă temeinicia motivului unic invocat de Consiliu. Ei susțin, în primul rând, că afirmația Curții, cuprinsă la punctul 61 din Hotărârea din 20 septembrie 2016, Mallis și alții/Comisia și BCE (C-105/15 PC-109/15 P, EU:C:2016:702), potrivit căreia Eurogrupul nu poate fi calificat drept „organ, oficiu sau agenție a Uniunii”, în sensul articolului 263 TFUE, nu este pertinentă în măsura în care această hotărâre se referea la admisibilitatea unei acțiuni în anulare îndreptate împotriva Eurogrupului, care reprezintă o cale de atac distinctă de cea a acțiunii în răspundere extracontractuală a Uniunii, prevăzută la articolul 340 al doilea paragraf TFUE.
- 75 În al doilea rând, reclamanții în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P contestă argumentul potrivit căruia Eurogrupul nu a fost instituit prin tratate, deși existența sa ar fi fost oficializată prin Tratatul de la Lisabona, care a anexat Protocolul nr. 14 la Tratatul FUE.
- 76 În al treilea rând, Eurogrupul nu s-ar limita la un forum de discuții informale, ci ar exercita responsabilități legate de elaborarea politicilor economică și bugetară ale Uniunii.
- 77 În al patrulea și ultimul rând, reclamanții în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P susțin că inexistența posibilității de a angaja răspunderea Uniunii pentru actele Eurogrupului ar însemna încălcarea dreptului fundamental la o protecție jurisdicțională efectivă, astfel cum este consacrat la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).

Aprecierea Curții

- 78 În temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE, în materie de răspundere extracontractuală, Uniunea este obligată să repare, în conformitate cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, prejudiciile cauzate de instituțiile sale sau de agenții săi în exercițiul funcțiilor lor.
- 79 Angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii, în sensul acestei dispoziții, este supusă întrunirii unui ansamblu de condiții, și anume nelegalitatea comportamentului reproșat instituției Uniunii, caracterul real al prejudiciului și existența unei legături de cauzalitate între comportamentul acestei instituții și prejudiciul invocat (Hotărârea din 20 septembrie 2016, Ledra Advertising și alții/Comisia și BCE, C-8/15 P-C-10/15 P, EU:C:2016:701, punctul 64, precum și jurisprudența citată).
- 80 Noțiunea de „instituție”, în sensul dispoziției menționate, include nu numai instituțiile Uniunii enumerate la articolul 13 alineatul (1) TUE, ci și toate organele, oficiile și agențiile Uniunii instituite de tratate sau în temeiul acestora și destinate să contribuie la realizarea obiectivelor Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 decembrie 1992, SGEEM și Etroy/BEI, C-370/89, EU:C:1992:482, punctele 13-16).
- 81 În speță, Tribunalul a amintit această jurisprudență la punctele 82, 106 și 112 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 78, 102 și 108 din a doua hotărâre atacată. În temeiul jurisprudenței menționate, acesta a statuat, la punctul 113 din prima hotărâre atacată și la punctul 109 din a doua hotărâre atacată, că Eurogrupul constituie o entitate a Uniunii instituită prin tratate și destinată să contribuie la realizarea obiectivelor Uniunii. El a tras această concluzie la capătul unei analize,

prezentate la aceleași puncte din hotărârile atacate, privind termenii articolului 137 TFUE și ai Protocolului nr. 14, din care ar rezulta, pe de o parte, că aceștia prevăd printre altele existența, compunerea, modalitățile de reunire, precum și funcțiile Eurogrupului și, pe de altă parte, că această entitate se reunește pentru a discuta chestiuni care țin, în temeiul articolului 119 alineatul (2) TFUE, de acțiunea Uniunii în vederea realizării obiectivelor prevăzute la articolul 3 TUE, printre care se numără instituirea unei uniuni economice și monetare a cărei monedă este euro.

- 82 În cadrul motivului unic invocat în susținerea recursurilor sale, Consiliul nu contestă criteriile definite de jurisprudența citată la punctul 80 din prezenta hotărâre, în vederea aprecierii admisibilității unei acțiuni în răspundere extracontractuală a Uniunii.
- 83 Consiliul apreciază totuși că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat, la punctul 113 din prima hotărâre atacată și la punctul 109 din a doua hotărâre atacată, că Eurogrupul îndeplinea primul dintre criteriile menționate, întemeiat pe faptul că entitatea pârâtă trebuie să fie o entitate a Uniunii instituită prin tratate, deși articolul 137 TFUE și Protocolul nr. 14 nu ar recunoaște decât dreptul SMME de a se reuni în mod informal și nu ar acorda Eurogrupului nicio competență.
- 84 În această privință, este necesar să se arate, în primul rând, că Eurogrupul a fost instituit în mod formal prin Rezoluția Consiliului European din 13 decembrie 1997, în temeiul căreia „miniștrii [SMME] se pot întâlni în reuniuni informale pentru a discuta chestiuni legate de responsabilitățile specifice care le revin în ceea ce privește moneda unică”, iar „Comisia și, după caz, [BCE] sunt invitate să participe la reuniuni”. După cum a subliniat de asemenea domnul avocat general, printre altele, la punctele 64, 65, 92, 96, 101, 103 și 106 din concluziile sale, Eurogrupul a fost conceput ca un organ interguvernamental, exterior cadrului instituțional al Uniunii, urmărind să permită miniștrilor SMME să facă schimb de opinii și să își coordoneze punctele de vedere referitoare la chestiuni privind responsabilitățile lor comune în materie de monedă unică. Acesta are astfel o funcție de legătură între nivelul național și nivelul Uniunii, în vederea coordonării politicilor economice ale SMME.
- 85 Este adevărat că, astfel cum a constatat în mod întemeiat Tribunalul la punctul 113 din prima hotărâre atacată și la punctul 109 din a doua hotărâre atacată, articolul 137 TFUE și Protocolul nr. 14 prevăd printre altele existența, compunerea, modalitățile de reunire și funcțiile Eurogrupului.
- 86 Cu toate acestea, contrar celor susținute de reclamantii în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P, nu se poate deduce din această constatare că Eurogrupul este o entitate a Uniunii instituită prin tratate, în sensul jurisprudenței citate la punctul 80 din prezenta hotărâre.
- 87 Astfel, articolul 137 TFUE și Protocolul nr. 14 au formalizat, desigur, existența Eurogrupului și participarea Comisiei și a BCE la reuniunile sale. Totuși, acestea nu i-au modificat nicidecum natura sa interguvernamentală. În această privință, trebuie subliniat în special, astfel cum a statuat deja Curtea, că Eurogrupul nu poate fi asimilat unei formațiuni a Consiliului (Hotărârea din 20 septembrie 2016, Mallis și alții/Comisia și BCE, C-105/15 P-C-109/15 P, EU:C:2016:702, punctul 61).
- 88 În al doilea rând, astfel cum rezultă în mod expres din modul de redactare atât a Rezoluției Consiliului European din 13 decembrie 1997, cât și a articolului 1 din Protocolul nr. 14 și astfel cum a statuat Curtea la punctul 61 din Hotărârea din 20 septembrie 2016, Mallis și alții/Comisia și BCE (C-105/15 P-C-109/15 P, EU:C:2016:702), Eurogrupul se caracterizează prin caracterul său informal, care se explică, după cum a arătat domnul avocat general la punctele 64 și 86 din concluziile sale, prin rațiunea creării sale, care constă în a dota uniunea economică și monetară cu un instrument interguvernamental de coordonare, fără a afecta însă nici rolul Consiliului în calitate de nucleu al procesului de luare a deciziilor la nivelul Uniunii în domeniul economic, nici independența BCE.

- 89 În al treilea rând, trebuie să se constate că Eurogrupul nu dispune, în ordinea juridică a Uniunii, de nicio competență proprie, articolul 1 din Protocolul nr. 14 limitându-se să enunțe că reuniunile sale au loc, în măsura necesară, pentru a discuta chestiuni legate de responsabilitățile specifice care le revin miniștrilor SMME în ceea ce privește moneda unică, înțelegându-se că aceste responsabilități le revin numai având în vedere competențele lor la nivel național.
- 90 Din ceea ce precedă rezultă că Tribunalul a considerat în mod eronat, la punctul 113 din prima hotărâre atacată și la punctul 109 din a doua hotărâre atacată, că Eurogrupul este o entitate a Uniunii instituită prin tratate și că o acțiune în răspundere extracontractuală a Uniunii putea astfel să fie introdusă de reclamantii în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P împotriva sa, în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE.
- 91 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentul acestor reclamantii, care se bazează pe raționamentul Tribunalului dezvoltat la punctul 114 din prima hotărâre atacată și la punctul 110 din a doua hotărâre atacată, întemeiat pe încălcarea articolului 47 din cartă.
- 92 În această privință, Tribunalul a considerat, la punctele menționate din hotărârile atacate, că lipsa posibilității de a introduce, în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE, o acțiune în răspundere extracontractuală a Uniunii împotriva Eurogrupului ar fi contrară principiului Uniunii de drept, având în vedere cerințele legate de respectarea principiului protecției jurisdicționale efective.
- 93 Or, trebuie subliniat că, ținând seama de ceea ce s-a arătat la punctul 89 din prezenta hotărâre și de faptul că Eurogrupul nu dispune de prerogativa de a sancționa nerespectarea acordurilor politice încheiate în cadrul acestuia, aceste acorduri se concretizează și sunt puse în aplicare printre altele prin intermediul unor acte și acțiuni ale unor instituții ale Uniunii. Justițiabilii pot astfel să introducă, în fața instanțelor Uniunii, o acțiune în răspundere extracontractuală a Uniunii împotriva Consiliului, a Comisiei și a BCE pentru actele sau comportamentele pe care aceste instituții ale Uniunii le adoptă în urma unor astfel de acorduri politice, după cum atestă, în speță, acțiunile introduse în primă instanță de reclamantii în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P.
- 94 Astfel, în hotărârile atacate, Tribunalul a considerat admisibile acțiunile în răspundere extracontractuală a Uniunii în măsura în care acestea erau îndreptate împotriva Consiliului în temeiul măsurilor specifice care au fost adoptate în cadrul programului trienal de ajustare macroeconomică pus în aplicare de Republica Cipru și care sunt prevăzute în mod expres la articolul 2 alineatele (4)-(15) din Decizia 2013/236.
- 95 De asemenea, Tribunalul a considerat admisibile, în aceleași hotărâri, acțiunile reclamantilor în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P în măsura în care erau îndreptate împotriva Comisiei și a BCE din cauza pretinselor comportamente ilicite ale acestora la negocierea și semnarea Protocolului de acord din 26 aprilie 2013 care concretizează programul menționat de ajustare macroeconomică.
- 96 În această privință, astfel cum reiese din articolul 17 alineatul (1) TUE, Comisia „promovează interesul general al Uniunii” și „supraveghează aplicarea dreptului Uniunii” (Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, punctul 163, precum și Hotărârea din 20 septembrie 2016, Ledra Advertising și alții/Comisia și BCE, C-8/15 P-C-10/15 P, EU:C:2016:701, punctul 57). Această instituție își menține, așadar, în cadrul participării sale la activitățile Eurogrupului, rolul său de gardian al tratatelor. Rezultă de aici că eventuala sa inacțiune în ceea ce privește controlul conformității cu dreptul Uniunii al acordurilor politice încheiate în cadrul Eurogrupului este susceptibilă să conducă la o punere în discuție a răspunderii extracontractuale a Uniunii în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE.
- 97 Din tot ceea ce precedă rezultă că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în interpretarea și aplicarea articolului 340 al doilea paragraf TFUE atunci când a considerat, la punctele 113 și 114 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 109 și 110 din a doua hotărâre atacată, că, pentru a nu

contraveni principiului Uniunii de drept, Eurogrupul trebuia considerat ca o entitate a Uniunii instituită prin tratate, ale cărei acte sau comportamente puteau face obiectul unei acțiuni în răspundere extracontractuală a Uniunii în fața instanțelor acesteia.

- 98 Prin urmare, trebuie admise recursurile Consiliului și trebuie anulate hotărârile atacate în partea în care se resping excepțiile de inadmisibilitate invocate de această instituție în măsura în care vizează acțiunile reclamantilor în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P îndreptate împotriva Eurogrupului.

Cu privire la recursurile incidente ale Consiliului în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P

Argumentația părților

- 99 În susținerea recursurilor incidente formulate, Consiliul, susținut de Comisie, invocă un motiv unic, întemeiat pe faptul că Tribunalul ar fi considerat în mod eronat, la punctele 181 și 191 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 180 și 190 din a doua hotărâre atacată, pe de o parte, că Consiliul, prin intermediul articolului 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236, a impus autorităților cipriote menținerea sau punerea în aplicare în continuare a măsurii constând în conversia în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC și, pe de altă parte, că autoritățile menționate nu dispuneau de nicio marjă de apreciere pentru a reveni asupra acestei conversii. Astfel, potrivit Consiliului, o astfel de interpretare ar fi contrară jurisprudenței referitoare la admisibilitatea unei acțiuni în răspundere extracontractuală a Uniunii care pune în discuție un act sau un comportament prin care o autoritate națională asigură punerea în aplicare a unei reglementări a Uniunii, jurisprudență care ar impune îndeplinirea a două condiții cumulative.
- 100 În ceea ce privește prima condiție, și anume că adoptarea măsurii în cauză trebuie să fie impusă de un act al Uniunii care obligă un stat membru pe plan juridic, Consiliul invocă mai întâi faptul că adoptarea acestei măsuri era anterioară Deciziei 2013/236.
- 101 În continuare, Consiliul susține că recurenții ar fi suportat același prejudiciu în absența acestei decizii și că cerința de a menține sau de a pune în aplicare în continuare măsura menționată nu este imputabilă decât autorităților cipriote. Obligația de a realiza o evaluare independentă a activelor Laiki și BoC, prevăzută la articolul 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236, ar presupune, dar nu ar impune, o conversie în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC.
- 102 În sfârșit, Consiliul arată că Decizia 2013/236 se înscria într-o practică comună care s-a dezvoltat de la începutul crizei din zona euro, potrivit căreia condiționarea de care este însoțită asistența financiară acordată unui SMME este conectată cu deciziile adoptate de Consiliu în temeiul articolului 136 TFUE, garantând astfel o coerență între domeniul de acțiune interguvernamental și cel al Uniunii.
- 103 În ceea ce privește a doua condiție, și anume că autoritățile naționale nu trebuie să dispună de nicio marjă de apreciere pentru a pune în aplicare o reglementare a Uniunii, Consiliul susține că, în orice caz, aceasta nu era îndeplinită în speță. În această privință, Consiliul reproșează Tribunalului că a considerat, la punctele 186-188 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 185-187 din a doua hotărâre atacată, că autoritățile cipriote nu dispuneau de o marjă de apreciere pentru a reveni asupra conversiei în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC pentru motivul că Decizia 2013/236 era obligatorie pentru Republica Cipru și avea efecte obligatorii din punct de vedere juridic. În aceste condiții, raționamentul Tribunalului ar face a doua condiție superfluă în raport cu prima condiție, astfel cum este enunțată la punctul 100 din prezenta hotărâre, și ar cuprinde o contradicție în măsura în care, la punctul 178 din prima hotărâre atacată, precum și la punctul 177 din a doua hotărâre

atacată, Tribunalul ar fi considerat că Decizia 2013/236 menționată lăsa, în schimb, o marjă de apreciere autorităților cipriote în scopul definirii modalităților speciale impuse de articolul 2 alineatul (6) litera (b) din aceasta pentru integrarea Laiki în BoC.

- 104 În plus, Consiliul susține că marja de apreciere a autorităților cipriote pentru a realiza conversia în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC este confirmată de faptul că articolul 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236 este formulat în termeni generali și nu conține nicio modalitate specială în ceea ce privește această conversie.
- 105 Recurenții consideră că recursurile incidente ale Consiliului sunt inadmisibile, întrucât vizează în realitate obținerea unei noi aprecieri a faptelor și, în orice caz, sunt nefondate. În special, articolul 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236 ar interzice autorităților cipriote să revină asupra conversiei în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC, cu riscul de a încălca atât obligația precisă prevăzută de această dispoziție de a realiza conversia menționată, cât și caracterul obligatoriu al Deciziei 2013/236.

Aprecierea Curții

- 106 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 268 TFUE coroborat cu articolul 340 al doilea paragraf TFUE nu conferă competență instanței Uniunii decât pentru a repara prejudiciile cauzate de instituțiile Uniunii sau de agenții săi care acționează în exercițiul funcțiilor lor, respectiv pentru a repara prejudiciile susceptibile să pună în discuție răspunderea extracontractuală a Uniunii. În schimb, prejudiciile cauzate de autoritățile naționale sunt susceptibile să pună în discuție numai răspunderea acestor autorități naționale, iar instanțele naționale rămân singurele competente să asigure repararea acestora (Hotărârea din 7 iulie 1987, L'Étoile commerciale și CNTA/Comisia, 89/86 și 91/86, EU:C:1987:337, punctul 17, precum și jurisprudența citată).
- 107 Rezultă că, pentru a stabili dacă instanța Uniunii este competentă, trebuie verificat dacă nelegalitatea invocată în susținerea cererii de despăgubire provine într-adevăr de la o instituție a Uniunii și nu poate fi considerată imputabilă unei autorități naționale.
- 108 În raport cu aceste principii, amintite în mod corect la punctele 83 și 84 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 79 și 80 din a doua hotărâre atacată, Tribunalul a examinat printre altele dacă Consiliul, prin intermediul articolului 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236, impusese autorităților cipriote să mențină sau să continue să pună în aplicare măsurile de integrare a Laiki și de conversie în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC și, după caz, dacă Republica Cipru dispunea, în temeiul acestei dispoziții, de o marjă de apreciere în această privință.
- 109 Trebuie amintit de la bun început că, în conformitate cu dispoziția menționată, programul de ajustare macroeconomică pentru Republica Cipru prevede „să se realizeze o evaluare independentă a activelor [BoC] și a activelor [Laiki] și să se integreze rapid operațiunile [Laiki] în cadrul [BoC]. Evaluarea trebuie finalizată rapid, pentru a permite realizarea conversiei depozitelor în acțiuni în cadrul [BoC]”.
- 110 În cadrul examinării sale a articolului 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236, Tribunalul a arătat, în primul rând, la punctul 180 din prima hotărâre atacată și la punctul 179 din a doua hotărâre atacată, că această dispoziție „impune ca o evaluare independentă a activelor băncilor [în cauză] să fie realizată într-un termen care să permită efectuarea acestei conversii” și că „[r]ezultă în mod implicit, dar necesar”, din dispoziția menționată că autoritățile cipriote nu puteau „să revină asupra conversiei [menționate]”. Acesta a concluzionat, la punctul 181 din prima hotărâre atacată și la punctul 180 din a doua hotărâre atacată, că „Consiliul, prin articolul 2 alineatul (6) litera (b) [menționat] din Decizia 2013/236, a impus ca Republica Cipru să mențină sau să continue să pună în aplicare măsura prejudiciabilă constând în [conversia în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC]”.

- 111 Nu se poate reproșa Tribunalului că a săvârșit, în pasajele din hotărârile atacate reproduse la punctul precedent, vreo eroare de apreciere. Astfel, *primo*, reiese din însuși modul de redactare a articolului 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236 că evaluarea activelor BoC și conversia în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC sunt operațiuni legate din punct de vedere tehnic, în sensul că această valorificare, destinată să determine prețul mediu al unei acțiuni pe care deponenții ar primi-o în locul depozitelor lor, era prevăzută cu unicul scop al realizării acestei conversii.
- 112 *Secundo*, este irelevant, contrar celor susținute de Consiliu, că Decizia 2013/236 este ulterioară adoptării măsurii care constă în conversia în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC, în măsura în care, după cum a arătat Tribunalul în mod întemeiat, la punctele 157, 159 și 160 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 156, 158 și 159 din a doua hotărâre atacată, deși nu se poate considera că Consiliul a impus adoptarea măsurii menționate, trebuia totuși să se verifice dacă această instituție, prin adoptarea Deciziei 2013/236, constrânsese Republica Cipru să mențină sau să continue să pună în aplicare această măsură, aceasta fiind situația, după cum a concluzionat Tribunalul la punctul 181 din prima hotărâre atacată și la punctul 180 din a doua hotărâre atacată.
- 113 Prin urmare, argumentația Consiliului prin care acesta contestă aprecierea Tribunalului, cuprinsă la punctele 180 și 181 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 179 și 180 din a doua hotărâre atacată, nu poate fi admisă.
- 114 În al doilea rând, Tribunalul a verificat, la punctele 183-190 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 182-189 din a doua hotărâre atacată, dacă Republica Cipru avea o marjă de apreciere pentru a se sustrage de la cerința menținerii sau punerii în aplicare în continuare a conversiei în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC. În această privință, la punctele 186 și 187 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 185 și 186 din a doua hotărâre atacată, Tribunalul a precizat mai întâi că Decizia 2013/236 avea un caracter obligatoriu pentru Republica Cipru în toate elementele sale, inclusiv articolul 2 alineatul (6) litera (b) din aceasta, dispozițiile sale fiind formulate integral în termeni imperativi. În continuare, la punctul 188 din prima hotărâre atacată și la punctul 187 din a doua hotărâre atacată, acesta a subliniat că decizia menționată era destinată să producă efecte juridice obligatorii. În sfârșit, la punctele 189 și 190 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 188 și 189 din a doua hotărâre atacată, Tribunalul a arătat că, drept răspuns la măsuri de organizare a procedurii, Consiliul arătase că Decizia 2013/236 se înscria într-o practică comună care s-a dezvoltat de la începutul crizei din zona euro, potrivit căreia condiționarea de care este însoțită asistența financiară acordată unui SMME este conectată cu deciziile adoptate de Consiliu în temeiul articolului 136 TFUE, garantând astfel coerența între domeniul de acțiune interguvernamental și cel al Uniunii. Acesta a concluzionat, la punctul 191 din prima hotărâre atacată și la punctul 190 din a doua hotărâre atacată, că Republica Cipru nu avea nicio marjă de apreciere pentru a reveni asupra conversiei în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC.
- 115 După cum susține în mod întemeiat Consiliul, acest raționament este afectat de o eroare de drept.
- 116 Astfel, întrucât articolul 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236 se limitează să impună, în termeni generali, ca autoritățile cipriote să mențină sau să continue să pună în aplicare această conversie, fără să definească în vreun fel modalitățile speciale ale acestei operațiuni, Tribunalul a concluzionat în mod eronat, la punctele 183-191 din prima hotărâre atacată și la punctele 182-190 din a doua hotărâre atacată, că aceste autorități nu aveau nicio marjă de apreciere pentru a stabili astfel de modalități, în special pentru a determina numărul și valoarea acțiunilor care trebuie atribuite deponenților BoC în schimbul depozitelor lor neasigurate la această bancă.
- 117 Rezultă că motivele care figurează la punctele menționate din hotărârile atacate sunt afectate de o eroare vădită de apreciere de natură să conducă la anularea hotărârilor atacate în măsura în care acestea resping excepțiile de inadmisibilitate invocate de Consiliu în raport cu articolul 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236.

118 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, recursurile incidente trebuie admise.

Cu privire la recursurile recurenților în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P

119 În susținerea recursurilor formulate, recurenții invocă opt motive.

Cu privire la primul motiv

Argumentația părților

120 În cadrul primului motiv, recurenții invocă în esență o serie de erori sau de denaturări de elemente de probă pretins săvârșite de Tribunal, la punctele 115-118, 127 și 132 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 111-114, 123 și 128 din a doua hotărâre atacată, atunci când a considerat, pe de o parte, că Declarația Eurogrupului din 25 martie 2013 nu impunea ca Republica Cipru să adopte decretul menționat la punctele 20-24 din prezenta hotărâre și, pe de altă parte, că acordul dintre reprezentanții SMME potrivit căruia FAF ar fi acordată Republicii Cipru numai în cazul în care aceasta adopta măsurile prevăzute de decretul menționat („acordul de condiționare”) a fost încheiat de miniștrii de finanțe ai acestor SMME în calitate de membri ai consiliului guvernatorilor MES, iar nu în calitate de membri ai Eurogrupului.

121 Consiliul și Comisia consideră că acest motiv este inadmisibil și, în orice caz, nefondat.

Aprecierea Curții

122 Trebuie arătat că acest prim motiv se întemeiază, precum aprecierile Tribunalului care sunt criticate în acesta, pe premisa, care figurează la punctul 113 din prima hotărâre atacată și la punctul 109 din a doua hotărâre atacată, potrivit căreia Eurogrupul este o entitate a Uniunii instituită prin tratate, ale cărei acte și comportamente sunt susceptibile să angajeze răspunderea extracontractuală a Uniunii, în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE. Or, astfel cum reiese din examinarea recursurilor Consiliului în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P, această premisă este afectată de o eroare de drept. Prin urmare, primul motiv nu poate, în orice caz, să fie admis.

Cu privire la motivele al doilea-al patrulea

Argumentația părților

123 Prin intermediul motivelor al doilea-al patrulea, care trebuie analizate împreună, recurenții reproșează în esență Tribunalului că a săvârșit erori de drept sau de apreciere, precum și denaturări în ceea ce privește comunicatul de presă al BCE din 21 martie 2013, negocierea și încheierea Protocolului de acord din 26 aprilie 2013, „considerațiile Comisiei potrivit cărora măsurile adoptate de autoritățile cipriote erau conforme cu condiționarea”, aprobarea, de către Comisie și BCE, a plății diferitor tranșe ale FAF către Republica Cipru, declarațiile Eurogrupului din 12 aprilie, 13 mai și 13 septembrie 2013, precum și Decizia 2013/236.

124 În special, aceștia contestă faptul că Tribunalul, după ce a analizat aceste elemente de probă, a putut ajunge la concluzia potrivit căreia pârătele nu au impus autorităților cipriote să adopte măsurile prevăzute de decretul menționat la punctele 20-24 din prezenta hotărâre, deși, printre altele, diferitele acte și comportamente ale pârătelor s-ar înscrie într-un „proces continuu” în care fiecare

dintre aceste acte și comportamente ar fi o condiție necesară pentru menținerea sau punerea în aplicare în continuare de către Republica Cipru a acestor măsuri și ar constitui o acțiune concertată a părâtelor.

- 125 În plus, recurenții susțin că, în temeiul articolului 14.4 din Protocolul (nr. 4) privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, anexat la Tratatul UE și la Tratatul FUE (denumit în continuare „Statutul BCE”), competența acestei instituții de a pune capăt ELA înseamnă că acordarea sa nu intră sub incidența competențelor exclusive ale unei bănci centrale naționale, astfel încât, prin comunicatul de presă al BCE din 21 martie 2013, această instituție a impus autorităților cipriote să adopte măsurile vizate la punctul precedent.
- 126 Pârâtele contestă argumentația reclamanților.

Aprecierea Curții

- 127 Rezultă din articolul 256 TFUE, din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, din articolul 168 alineatul (1) litera (d) și din articolul 169 din Regulamentul de procedură al Curții că un recurs trebuie să indice cu precizie elementele criticate din hotărârea a cărei anulare se solicită, precum și argumentele juridice care susțin în mod concret această cerere. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, nu îndeplinește această cerință recursul care, fără a cuprinde cel puțin o argumentație prin care să se urmărească în mod precis identificarea erorii de drept care ar vicia hotărârea atacată, se limitează la reproducerea motivelor și a argumentelor care au fost deja prezentate în fața Tribunalului. Astfel, un asemenea recurs constituie în realitate o cerere prin care se urmărește o simplă reexaminare a cererii introductive depuse la Tribunal, ceea ce nu este de competența Curții (a se vedea printre altele Hotărârea din 4 iulie 2000, Bergaderm și Goupil/Comisia, C-352/98 P, EU:C:2000:361, punctul 35, precum și Ordonanța din 27 mai 2020, Paix et justice pour les juifs séfarades en Israël/Comisia și Consiliul Europei, C-798/19 P, nepublicată, EU:C:2020:389, punctele 10 și 11, precum și jurisprudența citată).
- 128 Pe de altă parte, potrivit unei jurisprudențe constante, Curtea nu este competentă să se pronunțe asupra situației de fapt și nici, cu anumite excepții, să examineze probele pe care Tribunalul le-a reținut în susținerea acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 mai 2003, T. Port/Comisia, C-122/01 P, EU:C:2003:259, punctul 27, precum și Hotărârea din 25 octombrie 2007, Komninou și alții/Comisia, C-167/06 P, nepublicată, EU:C:2007:633, punctul 40). Aprecierea elementelor prezentate în fața Tribunalului nu constituie, cu excepția cazului denaturării acestor elemente, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții (a se vedea printre altele Hotărârea din 28 mai 1998, New Holland Ford/Comisia, C-8/95 P, EU:C:1998:257, punctul 26).
- 129 În speță, trebuie arătat, în primul rând, că, în măsura în care se referă la declarațiile Eurogrupului din 12 aprilie, 13 mai și 13 septembrie 2013, argumentația dezvoltată de recurenți în cadrul motivelor al doilea-al patrulea trebuie respinsă ca inoperantă pentru motivele menționate la punctul 122 din prezenta hotărâre.
- 130 În al doilea rând, este necesar să se constate că, pe baza unei argumentații întemeiate pe o denaturare a faptelor și a elementelor de probă de către Tribunal, aceste motive al doilea-al patrulea constau în esență într-o repetare a argumentației prezentate de recurenți în fața Tribunalului, potrivit căreia actele și comportamentele părâtelor s-ar înscrie într-un „proces continuu”, și vizează astfel să obțină o nouă apreciere a acestei argumentații de către Curte, ceea ce nu este de competența acesteia.
- 131 În al treilea rând, în măsura în care argumentația recurenților vizează negocierea și încheierea Protocolului de acord din 26 aprilie 2013 de către Comisie, „considerațiile Comisiei potrivit cărora măsurile adoptate de autoritățile cipriote erau conforme cu condiționarea” și aprobarea, de către Comisie și BCE, a plății diferitor tranșe ale FAF către Republica Cipru, trebuie amintit că, astfel cum a

reținut în mod întemeiat Tribunalul la punctele 167-169 din prima hotărâre atacată și la punctele 166-168 din a doua hotărâre atacată, atribuțiile încredințate Comisiei și BCE în cadrul Tratatului MES nu presupun nicio putere decizională proprie, astfel încât activitățile exercitate de aceste două instituții în cadrul aceluiași tratat nu angajează decât MES (Hotărârea din 20 septembrie 2016, Ledra Advertising și alții/Comisia și BCE, C-8/15 P-C-10/15 P, EU:C:2016:701, punctul 53, precum și jurisprudența citată).

- 132 Rezultă că Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că actele menționate la punctul precedent din prezenta hotărâre nu erau imputabile Comisiei și BCE, ci MES, fără a aduce atingere, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 201-204 din prima hotărâre atacată și al punctelor 200-203 din a doua hotărâre atacată, aspectului dacă Comisia și BCE au adoptat, în cadrul procesului de negociere și de încheiere a Protocolului de acord din 26 aprilie 2013 sau în cadrul supravegherii aplicării măsurilor adoptate de autoritățile cipriote, comportamente ilicite, în legătură cu verificarea respectării dreptului Uniunii, susceptibile să angajeze răspunderea extracontractuală a Uniunii.
- 133 În al patrulea rând, în ceea ce privește invocarea articolului 14.4 din Statutul BCE în scopul de a demonstra că, în cadrul acordării ELA, această instituție ar fi impus autorităților cipriote adoptarea măsurilor vizate la punctul 124 din prezenta hotărâre, trebuie arătat că acest argument nu face decât să reitereze o argumentație dezvoltată în fața Tribunalului, pe care acesta a respins-o la sfârșitul unei examinări detaliate a acesteia la punctele 134-155 din prima hotărâre atacată și la punctele 130-151 din a doua hotărâre atacată. În conformitate cu jurisprudența amintită la punctul 127 din prezenta hotărâre, un astfel de argument trebuie respins, așadar, ca fiind inadmisibil.
- 134 În ceea ce privește, în al cincilea rând, Decizia 2013/236 și, mai precis, integrarea Laïki în BoC menționată la articolul 2 alineatul (6) litera (b) din această decizie, Tribunalul nu a săvârșit o eroare atunci când a considerat, la punctul 178 din prima hotărâre atacată și la punctul 177 din a doua hotărâre atacată, că această dispoziție nu stabilea modalități speciale pentru punerea în aplicare a acestei măsuri, astfel încât autoritățile cipriote dispuneau cel puțin de o marjă largă de apreciere pentru definirea acestor modalități.
- 135 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se respingă motivele al doilea-al patrulea.

Cu privire la al cincilea motiv

Argumentația părților

- 136 Prin intermediul celui de al cincilea motiv, recurenții susțin că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a apreciat, la punctul 218 din prima hotărâre atacată și la punctul 217 din a doua hotărâre atacată, că acțiunile acestora erau inadmisibile în măsura în care privesc recapitalizarea internă a Laïki, pentru motivul că aceștia s-ar fi limitat să susțină în această privință că acțiunile acestei bănci, ca urmare a măsurilor adoptate de autoritățile cipriote, fuseseră „eliminate” fără o contrapartidă financiară sau că valoarea lor economică fusese „stinsă în totalitate”, fără să identifice vreo legătură între nelegalitatea de care ar fi afectată Decizia 2013/236 și prejudiciul invocat și fără să precizeze implicarea Consiliului în realizarea acestui prejudiciu.
- 137 Mai întâi, ar reieși în mod clar din anexa la Declarația Eurogrupului din 25 martie 2013 și din considerentul (5) al Deciziei 2013/236 că acționarii Laïki erau constrânși să își asume sarcina finanțării salvării acestei instituții, sarcină care ar fi echivalentă unei recapitalizări interne.

138 Recurenții susțin, în continuare, că motivarea Tribunalului astfel cuprinsă la punctul 218 din prima hotărâre atacată și la punctul 217 din a doua hotărâre atacată este în contradicție cu faptul că, la punctul 506 din prima hotărâre atacată și la punctul 505 din a doua hotărâre atacată, Tribunalul însuși a invocat „recapitalizarea internă a băncilor vizate”.

139 Comisia contestă argumentația recurenților.

Aprecierea Curții

140 În ceea ce privește, mai întâi, argumentul invocat de recurenți în raport cu conținutul anexei Declarației Eurogrupului din 25 martie 2013, acesta trebuie respins, pentru motivele enunțate la punctul 122 din prezenta hotărâre, ca fiind inoperant.

141 În ceea ce privește, în continuare, considerentul (5) al Deciziei 2013/236, trebuie să se constate că recurenții, care nu invocă niciun viciu de denaturare în ceea ce îl privește, urmăresc în realitate să obțină o nouă apreciere a acestui considerent, ceea ce, după cum rezultă din jurisprudența citată la punctele 127 și 128 din prezenta hotărâre, nu este de competența Curții.

142 În sfârșit, în ceea ce privește pretinsa contradicție a motivelor hotărârilor atacate invocată de recurenți, trebuie amintit că problema dacă motivarea unei hotărâri a Tribunalului este contradictorie reprezintă o problemă de drept care poate fi invocată, ca atare, în cadrul unui recurs (Hotărârea din 16 iulie 2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Comisia, C-385/07 P, EU:C:2009:456, punctul 71 și jurisprudența citată).

143 Totuși, trebuie să se constate că, în speță, nu există nicio contradicție între punctul 218 și punctul 506 din prima hotărâre atacată, nici între punctul 217 și punctul 505 din a doua hotărâre atacată de natură să conducă la anularea acestor hotărâri.

144 Astfel, pe de o parte, reiese din punctul 218 din prima hotărâre atacată și din punctul 217 din a doua hotărâre atacată că Tribunalul a constatat că decretele menționate la punctele 20-24 din prezenta hotărâre nu prevedeau că acțiunile Laiki ar face obiectul unei măsuri de recapitalizare internă. Or, recurenții nu contestă faptul că aceste decrete prevăd numai vânzarea sucursalelor Laiki cu sediul în Grecia, transferul anumitor elemente de activ și de pasiv ale Laiki la BoC, precum și acordarea a 18 % din capitalul social nou al BoC către Laiki și nu enunță, prin urmare, nicio măsură de recapitalizare internă în ceea ce privește acționarii Laiki. Pe de altă parte, punctul 506 din prima hotărâre atacată și punctul 505 din a doua hotărâre atacată arată, în ceea ce le privește, că, potrivit unui raport din luna mai a anului 2013 al FMI, necesitatea de a diferenția băncile solvabile de băncile insolabile se număra printre motivele pentru care recapitalizarea internă a Laiki și a BoC a fost preferată unei prelevări excepționale asupra depozitelor, asigurate sau neasigurate, încredințate tuturor băncilor cipriote. Această constatare generală nu se raportează, prin urmare, în mod specific la decretele menționate pe care Tribunalul le-a analizat în mod explicit la punctul 218 din prima hotărâre atacată și la punctul 217 din a doua hotărâre atacată, astfel încât nu i se poate reproșa că raționamentul său a fost afectat de vreo contradicție.

145 În orice caz, argumentația recurenților nu este de natură să infirme constatarea Tribunalului, la punctul 218 din prima hotărâre atacată și la punctul 217 din a doua hotărâre atacată, în ceea ce privește lipsa unei precizări, în acțiunile în primă instanță, în legătură cu modul în care Consiliul, prin adoptarea Deciziei 2013/236, ar fi fost implicat în realizarea prejudiciului suferit de acționarii Laiki.

146 În consecință, al cincilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al șaselea motiv

Argumentația părților

- 147 Prin intermediul celui de al șaselea motiv, care cuprinde trei aspecte, recurenții susțin în esență că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a înlăturat existența unei încălcări a dreptului lor de proprietate imputabile actelor și comportamentelor instituțiilor Uniunii.
- 148 În cadrul primului aspect al acestui motiv, care privește preluarea de către BoC a depozitelor asigurate ale Laïki și menținerea depozitelor neasigurate la Laïki, conversia a 37,5 % din depozitele neasigurate deținute la BoC în acțiuni, precum și înghețarea temporară a unei alte părți din aceste depozite neasigurate, recurenții arată, mai întâi, că Curtea nu a examinat, în Hotărârea din 20 septembrie 2016, Ledra Advertising și alții/Comisia și BCE (C-8/15 PC-10/15 P, EU:C:2016:701), decât punctele 1.23-1.27 din Protocolul de acord din 26 aprilie 2013.
- 149 În continuare, recurenții contestă aprecierea Tribunalului, care figurează la punctul 285 din prima hotărâre atacată și la punctul 284 din a doua hotărâre atacată, potrivit căreia restricțiile privind dreptul de proprietate erau prevăzute de lege, deși, în primul rând, la adoptarea măsurilor în cauză, Uniunea nu dispunea de competența de a impune vreo recapitalizare internă sau rezoluția băncilor în cauză. În al doilea rând, Legea din 22 martie 2013 nu ar fi fost adoptată decât sub presiunea extremă exercitată de pârâte asupra autorităților cipriote, după cum ar atesta conținutul său dictat de Comisie și data adoptării sale, și anume a doua zi după ce BCE a decis să pună capăt ELA. Criteriul calității legislației prevăzut la articolul 52 alineatul (1) din cartă nu ar fi, așadar, îndeplinit. În al treilea rând, contrar celor statuate de Tribunal la punctul 276 din prima hotărâre atacată și la punctul 275 din a doua hotărâre atacată, Legea din 22 martie 2013 nu ar prevedea garanții reale pentru creditorii și pentru acționarii băncilor în cauză și nici nu ar asigura respectarea dreptului la protecție jurisdicțională efectivă. În al patrulea rând, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept și ar fi denaturat elementele de probă atunci când a considerat, la punctul 282 din prima hotărâre atacată și la punctul 281 din a doua hotărâre atacată, că punerea în aplicare a unei proceduri de consultare prealabilă nu ar fi fost posibilă din cauza urgenței situației.
- 150 În sfârșit, recurenții apreciază că măsurile în cauză au încălcat principiul proporționalității, din moment ce ar fi putut fi adoptate măsuri mai puțin constrângătoare. În această privință, ei precizează, în primul rând, că faptul că taxa pe depozitele bancare a fost respinsă de parlamentul cipriot nu justifică impunerea unei măsuri mai restrictive. În al doilea rând, cazul Republicii Cipru ar fi perfect comparabil cu cel al altor SMME care au solicitat o asistență financiară. În al treilea rând, recurenții amintesc că Curtea a afirmat, în Hotărârea din 16 iunie 2015, Gauweiler și alții (C-62/14, EU:C:2015:400), că BCE dispune de o gamă largă de opțiuni pentru calmarea tensiunilor de pe piețele financiare, pentru asigurarea stabilității euro și pentru promovarea stabilității financiare. În al patrulea rând, inexistența caracterului progresiv în ajustarea depozitelor mai mari de 100 000 de euro ar fi incompatibilă cu principiul proporționalității.
- 151 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al șaselea motiv, privind reducerea valorii nominale a acțiunilor ordinare ale BoC de la un euro la un cent și vânzarea sucursalelor grecești, recurenții fac trimitere la argumentația lor dezvoltată în cadrul primului aspect al acestui motiv. În plus, aceștia susțin că vânzarea sucursalelor grecești nu a avut loc în cadrul unui proces deschis, transparent și nediscriminatoriu.
- 152 În susținerea celui de al treilea aspect al acestui motiv, recurenții afirmă că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a apreciat că comportamentul BCE în ceea ce privește ELA nu constituia o încălcare vădită a articolului 14.4 din Statutul BCE, a principiului bunei administrări și a cerințelor de echitate și de coerență. În primul rând, contrar celor statuate de Tribunal la punctul 377 din prima hotărâre atacată și la punctul 376 din a doua hotărâre atacată, BCE ar fi impus adoptarea măsurilor

vizate la punctul 124 din prezenta hotărâre, astfel cum ar rezulta din argumentația lor dezvoltată în cadrul celui de al doilea motiv. În al doilea rând, comportamentul acestei instituții ar fi afectat de nelegalitate, întrucât, din cauza marjei largi de apreciere de care ar dispune pentru a decide dacă o bancă este solvabilă și pentru a-i acorda astfel ELA, ea ar acționa în cadrul unui proces decizional contrar articolului 52 alineatul (1) din cartă. În al treilea rând, Tribunalul a concluzionat în mod eronat, la punctul 400 din prima hotărâre atacată și la punctul 399 din a doua hotărâre atacată, că comunicatul de presă al BCE din 21 martie 2013 îndeplinea cerința motivării, întrucât permitea să se cunoască motivele deciziei Consiliului guvernatorilor BCE din aceeași zi.

153 Pârâtele contestă argumentația recurenților.

Aprecierea Curții

154 Cu titlu introductiv, trebuie amintit, astfel cum a procedat Tribunalul în mod întemeiat la punctul 254 din prima hotărâre atacată și la punctul 253 din a doua hotărâre atacată, că dreptul de proprietate consacrat la articolul 17 din cartă nu este o prerogativă absolută (Hotărârea din 20 septembrie 2016, Ledra Advertising și alții/Comisia și BCE, C-8/15 P-C-10/15 P, EU:C:2016:701, punctul 69).

155 În conformitate cu articolul 52 alineatul (1) din cartă, orice restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților consacrate de aceasta trebuie totuși să fie prevăzută de lege, să respecte substanța lor, iar prin respectarea principiului proporționalității, pot fi impuse restrângeri privind aceste drepturi și libertăți numai în cazul în care acestea sunt necesare și numai dacă răspund efectiv unor obiective de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți (Hotărârea din 31 ianuarie 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines și alții/Consiliul, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punctul 101).

156 În ceea ce privește primul aspect al celui de al șaselea motiv, trebuie arătat de la bun început că Tribunalul nu a săvârșit o eroare atunci când a considerat, la punctul 261 din prima hotărâre atacată și la punctul 260 din a doua hotărâre atacată, că aprecierea făcută de Curte, la punctele 73 și 74 din Hotărârea din 20 septembrie 2016, Ledra Advertising și alții/Comisia și BCE (C-8/15 P-C-10/15 P, EU:C:2016:701), în ceea ce privește prima serie de măsuri menționate la punctele 1.23-1.27 din Protocolul de acord din 26 aprilie 2013 prezenta relevanță în speță.

157 În orice caz, în ceea ce privește, în primul rând, critica întemeiată pe faptul că restricțiile privind dreptul lor de proprietate nu ar fi fost prevăzute de lege și în special pe argumentul recurenților potrivit căruia, la adoptarea măsurilor vizate la punctul 124 din prezenta hotărâre, Uniunea nu putea impune vreo recapitalizare internă sau rezoluția băncilor în cauză, este necesar să se constate, pe de o parte, că, după cum a arătat Tribunalul în mod întemeiat la punctul 284 din prima hotărâre atacată și la punctul 283 din a doua hotărâre atacată, inexistența, la momentul respectiv, în Uniune a unor măsuri de armonizare în materie de recapitalizare internă a băncilor nu înseamnă nicidecum că se interzicea statelor membre să adopte măsuri de recapitalizare internă, a căror adoptare nu poate totuși angaja răspunderea extracontractuală a Uniunii. Pe de altă parte, în ceea ce privește regimul de rezoluție bancară, întrucât Tribunalul nu s-a pronunțat asupra aspectului dacă acest regim dispunea, la data faptelor, de un temei juridic în dreptul Uniunii, argumentul recurenților în această privință trebuie respins ca inoperant.

158 În plus, în măsura în care recurenții susțin că pârâtele au exercitat o presiune extremă asupra autorităților cipriote pentru ca acestea să adopte Legea din 22 martie 2013, că criteriul calității legislației prevăzut la articolul 52 alineatul (1) din cartă nu este îndeplinit și că legea menționată nu oferea nici garanții în favoarea creditorilor și acționarilor băncilor în cauză, nici protecție jurisdicțională efectivă, trebuie să se constate că, prin aceste argumente, recurenții solicită în realitate Curții să efectueze o nouă apreciere a faptelor și a elementelor de probă prezentate Tribunalului, fără să demonstreze că, în cadrul acestei aprecieri pe care a efectuat-o Tribunalul la punctele 274-281 din

prima hotărâre atacată și la punctele 273-280 din a doua hotărâre atacată, acesta ar fi denaturat faptele și elementele de probă menționate. Or, astfel cum reiese din jurisprudența citată la punctele 127 și 128 din prezenta hotărâre, astfel de argumente nu sunt admisibile în etapa recursului.

- 159 În ceea ce privește argumentul recurenților potrivit căruia, contrar celor statuate de Tribunal la punctul 282 din prima hotărâre atacată și la punctul 281 din a doua hotărâre atacată, punerea în aplicare a unei proceduri de consultare prealabilă a deponenților și a acționarilor băncilor în cauză ar fi fost posibilă, trebuie să se constate că Tribunalul și-a sprijinit în mod întemeiat raționamentul, la punctele menționate din hotărârile atacate, pe Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 21 iulie 2016, Mamatas și alții împotriva Greciei (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614), din care rezultă că cerința potrivit căreia orice restricție privind dreptul de proprietate trebuie să fie prevăzută de lege nu poate fi interpretată în sensul că persoanele în cauză ar fi trebuit consultate înainte de adoptarea acestei legi, în special atunci când o astfel de consultare prealabilă ar fi întârziat în mod inevitabil aplicarea măsurilor care urmăreau să prevină colapsul băncilor în cauză.
- 160 În al doilea rând, în ceea ce privește critica întemeiată pe încălcarea principiului proporționalității, trebuie amintit că acest principiu impune ca mijloacele puse în aplicare printr-o dispoziție de drept al Uniunii să fie apte să atingă obiectivele legitime vizate de reglementarea în cauză și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestora (Hotărârea din 31 ianuarie 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines și alții/Consiliul, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punctul 102, precum și jurisprudența citată).
- 161 În speță, Tribunalul a luat mai întâi în considerare, la punctul 255 din prima hotărâre atacată și la punctul 254 din a doua hotărâre atacată, obiectivul de interes general urmărit prin actele și comportamentele părților, care constă în a asigura stabilitatea sistemului financiar cipriot și din zona euro în ansamblul său.
- 162 În continuare, acesta a examinat, la punctele 302-313 din prima hotărâre atacată și la punctele 301-312 din a doua hotărâre atacată, argumentele recurenților prin care se urmărea contestarea lipsei unor măsuri mai puțin restrictive pentru atingerea obiectivului astfel urmărit. În această privință, Tribunalul a ținut seama de respingerea de către parlamentul cipriot, la 19 martie 2013, a creării unei taxe pe toate depozitele bancare, de inconvenientele sau de indisponibilitatea unor soluții alternative menționate la punctul 11 al raportului FMI din luna mai a anului 2013, de pierderile considerabile pe care le-ar fi generat, atât pentru contribuabili, cât și pentru deponenți, o ieșire a Republicii Cipru din zona euro și de deficiențele unui sistem progresiv de ajustare, astfel cum a fost sugerat de recurenți, care ar fi ținut seama de amploarea depozitelor încredințate băncilor în cauză.
- 163 În sfârșit, la punctele 311 și 312 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 310 și 311 din a doua hotărâre atacată, acesta a respins comparația dintre situația Republicii Cipru și cea a altor SMME cărora li se acordase o asistență financiară, pentru motivul că sectorul financiar din Republica Cipru era caracterizat de o dimensiune excesivă în raport cu dimensiunea economiei sale.
- 164 Rezultă din constatările detaliate ale Tribunalului că acesta nu a săvârșit o eroare de apreciere și nici nu a încălcat principiul proporționalității atunci când a statuat că alternativele la recapitalizarea băncilor în cauză nu ar fi fost mai puțin restrictive decât măsurile adoptate și că, în lipsa recapitalizării, băncile în cauză ar fi fost expuse riscului de a trebui să își înceteze operațiunile și amenințate cu un faliment dezordonat care putea să fie de natură sistemică, propagându-se rapid în alte state membre și chiar la ansamblul sistemului bancar din zona euro.
- 165 Prin urmare, primul aspect al celui de al șaselea motiv trebuie respins.

- 166 În ceea ce privește al doilea aspect al acestui motiv, trebuie, pe de o parte, să se constate că recurenții se limitează să facă trimitere, în mod general, la argumentația lor dezvoltată în cadrul primului aspect al aceluiași motiv. Rezultă că, pentru motivele evocate la punctele 156-165 din prezenta hotărâre, argumentația lor nu poate fi admisă.
- 167 Pe de altă parte, în ceea ce privește critica potrivit căreia vânzarea sucursalelor grecești nu ar fi făcut obiectul unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii, recurenții se limitează să facă trimitere la elementele de probă pe care le-au prezentat în fața Tribunalului, fără să indice care dintre aceste elemente ar fi fost denaturate. Or, potrivit jurisprudenței citate la punctul 128 din prezenta hotărâre, o astfel de critică nu este de competența Curții în etapa recursului.
- 168 Rezultă că al doilea aspect al celui de al șaselea motiv nu poate fi admis.
- 169 În ceea ce privește al treilea aspect al acestui motiv și în legătură, în special, cu argumentele recurenților care urmăresc, pe de o parte, să conteste faptul că adoptarea măsurilor vizate la punctul 124 din prezenta hotărâre nu a fost impusă nici prin comunicatul de presă al BCE din 21 martie 2013, nici prin decizia Consiliului guvernatorilor BCE din aceeași zi și, pe de altă parte, să pună în discuție legalitatea comportamentului BCE în cadrul furnizării ELA, trebuie arătat că recurenții fac trimitere la argumentația lor dezvoltată în cadrul celui de al doilea motiv, care, astfel cum s-a arătat la punctul 133 din hotărârea menționată, se limitează să reproducă argumentele lor prezentate în fața Tribunalului referitoare la rolul BCE în acest cadru și a fost respinsă ca inadmisibilă, în conformitate cu jurisprudența citată la punctul 127 din aceeași hotărâre.
- 170 În plus, în ceea ce privește argumentația recurenților întemeiată pe un viciu de motivare care ar afecta comunicatul de presă al BCE din 21 martie 2013, este suficient să se arate că această argumentație urmărește să conteste motivele care figurează la punctul 400 din prima hotărâre atacată și la punctul 399 din a doua hotărâre atacată, din care reiese că, „[î]n consecință, oricum, în circumstanțele speței, textul comunicatului de presă [al BCE] din 21 martie 2013, oricât ar fi de concis, permitea reclaman[ților] să înțeleagă, în special în ceea ce privește contextul, normele juridice aplicabile și observațiile președintelui BCE pronunțate în cadrul conferinței de presă din 4 aprilie 2013, că insolvabilitatea băncilor vizate în lipsa unui program de ajustare adecvat se opunea menținerii nivelului existent al ELA”. Aceste motive au astfel un caracter neesențial în raport cu punctele 397-399 din prima hotărâre atacată și cu punctele 396-398 din a doua hotărâre atacată.
- 171 Or, potrivit jurisprudenței constante a Curții, argumentele îndreptate împotriva motivelor neesențiale ale unei decizii a Tribunalului nu pot determina anularea acestei decizii și sunt, așadar, inoperante (Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, punctul 33 și jurisprudența citată).
- 172 Prin urmare, trebuie înlăturat cel de al treilea aspect al celui de al șaselea motiv, iar acest motiv trebuie respins în totalitate.

Cu privire la al șaptelea motiv

Argumentația părților

- 173 Prin intermediul celui de al șaptelea motiv, recurenții reproșează Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept atunci a considerat că actele și comportamentele părților nu încălcase principiul protecției încrederii legitime.

- 174 În primul rând, aceștia susțin că scrisoarea din 11 februarie 2013 adresată de directorul biroului guvernatorului BCC directorilor executivi ai Laiki și BoC oferea asigurări clare, precise și necondiționate că drepturile deponenților nu vor fi restrânse și că aceste asigurări erau obligatorii pentru Eurosistem.
- 175 În al doilea rând, angajamentul Eurogrupului din 21 ianuarie 2013 de a acorda FAF Republicii Cipru pe baza unui acord politic convenit în luna noiembrie a anului 2012 i-ar fi determinat pe deponenți băncilor în cauză să nutrească încrederea că nu va fi impusă nicio recapitalizare internă.
- 176 În al treilea și în ultimul rând, recurenții susțin că acordarea unei asistențe financiare altor SMME, și anume Irlandei, Republicii Elene, Regatului Spaniei și Republicii Portugheze, nu fusese condiționată de adoptarea unor măsuri de recapitalizare internă și invocă faptul că BCE a autorizat ELA pentru o perioadă prelungită. În această privință, aceștia arată că trimiterea efectuată de Tribunal la Hotărârea din 19 iulie 2016, Kotnik și alții (C-526/14, EU:C:2016:570), este lipsită de relevanță în măsura în care această hotărâre privea comportamentul Comisiei adoptat în temeiul dispozițiilor Tratatului FUE referitoare la ajutoarele de stat, care prevăd un cadru juridic bine stabilit și conferă competențe clare acestei instituții.
- 177 Pârâtele contestă toate aceste argumente.

Aprecierea Curții

- 178 Trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței constante a Curții, dreptul de a se prevala de principiul protecției încrederii legitime aparține oricărui justițiabil pe care o instituție a Uniunii, prin furnizarea unor asigurări precise, l-a determinat să nutrească speranțe întemeiate. În schimb, nu se poate invoca încălcarea acestui principiu în lipsa unor astfel de asigurări (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 septembrie 2017, Pappalardo și alții/Comisia, C-350/16 P, EU:C:2017:672, punctul 39, precum și Hotărârea din 31 ianuarie 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines și alții/Consiliul, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punctul 57).
- 179 Or, în speță, în ceea ce privește, pe de o parte, criticile întemeiate pe faptul că Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că nu se putea deduce nicio încredere legitimă nici din scrisoarea din 11 februarie 2013 adresată de directorul biroului guvernatorului BCC directorilor executivi ai băncilor în cauză și nici din angajamentul Eurogrupului din 21 ianuarie 2013 de a acorda FAF Republicii Cipru, trebuie să se constate că, prin aceste critici, recurenții se limitează să reproducă argumente deja prezentate în fața Tribunalului și solicită în esență Curții să statueze din nou asupra anumitor elemente de probă, fără să fie invocată vreo denaturare a acestora de către Tribunal. Prin urmare, aceste critici trebuie respinse ca fiind inadmisibile, în temeiul jurisprudenței citate la punctele 127 și 128 din prezenta hotărâre.
- 180 Pe de altă parte, recurenții nu pot reproșa Tribunalului că s-a întemeiat, la punctul 432 din prima hotărâre atacată și la punctul 431 din a doua hotărâre atacată, pe Hotărârea din 19 iulie 2016, Kotnik și alții (C-526/14, EU:C:2016:570), pentru a statua că simpla împrejurare că, în fazele anterioare ale crizei financiare internaționale, acordarea unei asistențe financiare nu a fost condiționată de adoptarea unor măsuri comparabile cu cele vizate la punctul 124 din prezenta hotărâre nu poate fi considerată, ca atare, o asigurare precisă, necondiționată și concordantă susceptibilă să dea naștere unei încrederi legitime a acționarilor, a deținătorilor de obligațiuni și a deponenților băncilor în cauză că aceasta va fi situația și în cadrul acordării unei asistențe financiare Republicii Cipru.
- 181 Astfel, deși cauza în care s-a pronunțat această hotărâre era diferită, desigur, pe plan factual de cauzele prezente, nu este mai puțin adevărat că constatarea efectuată de Curte, la punctul 65 din hotărârea menționată, potrivit căreia împrejurarea că creditorii subordonați ai băncilor în cauză – și anume creditorii care sunt despăgubiți după titularii de obligațiuni, dar înaintea acționarilor, în caz de

insolvență sau de lichidare a entității emitente – nu fuseseră invitați să contribuie la salvarea instituțiilor de credit în primele faze ale crizei financiare internaționale nu era susceptibilă să dea naștere unei încrederi legitime a acționarilor și a creditorilor subordonați de a nu fi supuși unor măsuri de repartizare a sarcinilor în viitor, rămâne valabilă și poate fi transpusă prin analogie cauzelor prezente. În această privință, este necesar să se arate că această constatare trebuie interpretată în lumina punctului 66 din aceeași hotărâre, prin care Curtea a amintit că, deși principiul protecției încrederii legitime face parte dintre principiile fundamentale ale Uniunii, nu este totuși întemeiat ca agenții economici să aibă încredere legitimă în menținerea unei situații existente care poate fi modificată în cadrul puterii de apreciere a instituțiilor Uniunii, în special într-un domeniu marcat de o adaptare permanentă în funcție de fluctuațiile situației economice.

182 Astfel, faptul că, după cum susțin recurenții, cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 19 iulie 2016, Kotnik și alții (C-526/14, EU:C:2016:570), privea numai comportamentul Comisiei în domeniul ajutoarelor de stat acordate sectorului bancar nu are, în mod evident, nicio incidență asupra pertinentei raționamentului Curții în scopul prezentelor cauze, cu atât mai mult cu cât acestea se înscriu, la rândul lor, în contextul crizei financiare și intră sub incidența politicii economice și monetare care impune o adaptare constantă în funcție de variațiile situației economice.

183 În consecință, al șaptelea motiv trebuie înlăturat în totalitate.

Cu privire la al optulea motiv

Argumentația părților

184 Prin intermediul celui de al optulea motiv, recurenții susțin că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că principiul egalității de tratament nu fusese încălcat din cauza adoptării actelor și comportamentelor părâtelor.

185 În primul rând, aceștia susțin că acționarii și deponenții neasigurați ai Laïki și BoC au fost discriminați în raport cu creditorul Laïki ale cărui reclamații își găsesc originea în ELA, și anume BCC. În special, creanța provenită din ELA ar fi rezultatul comportamentului ilegal al părâtelor, întrucât BCE a autorizat timp de mai mulți ani acordarea generoasă a ELA și a impus rambursarea sa rapidă în temeiul deciziei sale ilicite din 21 martie 2013. În plus, recurenții reproșează Tribunalului că și-a întemeiat raționamentul, la punctul 449 din prima hotărâre atacată și la punctul 448 din a doua hotărâre atacată, pe Hotărârea din 7 octombrie 2015, Accorinti și alții/BCE (T-79/13, EU:T:2015:756, punctul 92), precum și pe Hotărârea din 24 ianuarie 2017, Nausicaa Anadyomène și Banque d'escompte/BCE (T-749/15, nepublicată, EU:T:2017:21, punctele 108 și 109), deși acestea priveau titluri de creanță de stat, iar nu depozite bancare.

186 În al doilea rând, recurenții ar fi suferit o discriminare indirectă întemeiată pe cetățenie sau pe naționalitate în raport cu titularii de depozite constituite la sucursale grecești. În special, *primo*, această discriminare ar încălca libertatea de stabilire. *Secundo*, un risc vag ca o ajustare a depozitelor constituite la sucursalele grecești să poată antrena o retragere generalizată a depozitelor în Grecia nu ar putea justifica un tratament discriminatoriu. *Tertio*, susținerea de către Eurogrup a PSI, în pofida riscului de contagiare asupra Laïki și BoC, ar demonstra că recurenții sunt discriminați în raport cu deponenții și acționarii băncilor grecești.

187 Recurenții susțin, în al treilea rând, că sunt discriminați în raport cu deponenții ale căror depozite nu depășeau 100 000 de euro. Mai întâi, aceștia susțin că, potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului, nu este echitabil să se utilizeze pragul de 100 000 de euro ca factor de diferențiere în raport cu impunerea unei ajustări a valorii obligațiunilor (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 21 iulie 2016, Mamatas și alții împotriva Greciei, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, punctul 137),

ceea ce ar fi valabil și pentru depozite. În continuare, diferența operată de Directiva 94/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 1994 privind sistemele de garantare a depozitelor (JO 1994, L 135, p. 5, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 163) între depozitele mai mici de 100 000 de euro și cele superioare acestei valori ar fi lipsită de relevanță, dat fiind că posibilitatea de a reclama rambursarea creanțelor provenite din depozite mai mari de 100 000 de euro a fost refuzată recurenților. În sfârșit, pârâtele ar fi încălcat această directivă, întrucât măsurile de condiționare pe care Eurogrupul le-a adoptat la reuniunea sa din 16 martie 2013 prevedeau că depozitele până la concurența a 100 000 de euro vor suferi o pierdere de 6,75 %.

188 În al patrulea rând, recurenții susțin că au suferit o discriminare în raport cu deponenții și acționarii băncilor altor SMME care au beneficiat de o asistență financiară. În această privință, ei subliniază printre altele că cuantumul acestei asistențe a fost de fiecare dată mai mare decât cel al FAF acordate Republicii Cipru și a fost acordat în condiții mai puțin constrângătoare.

189 În al cincilea și ultimul rând, Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că recurenții se găseau într-o situație diferită de cea a membrilor sectorului bancar cooperatist cipriot, dată fiind situația de insolvență în care se găseau Laiki și BoC, deși, pe de o parte, această insolvență ar fi fost accelerată de comportamentul pârâtelor. Pe de altă parte, în măsura în care această insolvență nu ar fi fost constatată de o autoritate administrativă sau judiciară, noțiunea vagă de „insolvență” nu ar putea constitui o justificare obiectivă a diferenței de tratament ale cărei victime ar fi fost recurenții. În plus, Tribunalul nu ar fi fost îndreptățit să invoce raportul FMI din luna mai a anului 2013, acesta fiind ulterior adoptării măsurilor vizate la punctul 124 din prezenta hotărâre.

190 Pârâtele contestă aceste diferite argumente.

Aprecierea Curții

191 Principiul general al egalității de tratament, în calitate de principiu general al dreptului Uniunii, impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (Hotărârea din 6 iunie 2019, P. M. și alții, C-264/18, EU:C:2019:472, punctul 28, precum și jurisprudența citată).

192 Încălcarea principiului egalității de tratament prin aplicarea unui tratament diferențiat presupune că situațiile vizate sunt comparabile având în vedere toate elementele care le caracterizează (a se vedea printre altele Hotărârea din 16 decembrie 2008, Arcelor Atlantique et Lorraine și alții, C-127/07, EU:C:2008:728, punctul 25).

193 În ceea ce privește, în primul rând, critica întemeiată pe o pretinsă discriminare între, pe de o parte, recurenți și, pe de altă parte, creditorul Laiki ale cărui reclamații își găsesc originea în ELA, și anume BCC, Tribunalul a arătat, la punctul 448 din prima hotărâre atacată și la punctul 447 din a doua hotărâre atacată, că, astfel cum recurenții au recunoscut ei înșiși, furnizarea ELA este de competența băncilor centrale naționale, ceea ce implica faptul că, în speță, numai BCC putea acorda ELA băncii Laiki și deținea astfel o creanță față de aceasta din urmă.

194 La punctul 449 din prima hotărâre atacată și la punctul 448 din a doua hotărâre atacată, Tribunalul a precizat că, spre deosebire de titularii de depozite neasigurate ale băncilor în cauză și de acționarii BoC care acționează exclusiv în interesul lor privat, o bancă centrală din Eurosistem ia decizii fiind ghidată exclusiv de obiective de interes public, după cum ar reieși din Hotărârea din 7 octombrie 2015, Accorinti și alții/BCE (T-79/13, EU:T:2015:756, punctul 92), precum și din Hotărârea din 24 ianuarie 2017, Nausicaa Anadyomène și Banque d'escompte/BCE (T-749/15, nepublicată, EU:T:2017:21, punctele 108 și 109).

- 195 După ce a constatat, la punctul 450 din prima hotărâre atacată și la punctul 449 din a doua hotărâre atacată, că BCC a achiziționat creanța provenită din ELA pentru a contribui la un obiectiv de interes general care consta în asigurarea stabilității sistemului financiar cipriot și a zonei euro în ansamblu, Tribunalul a concluzionat, la punctul 452 din prima hotărâre atacată și la punctul 451 din a doua hotărâre atacată, că titularii de depozite neasigurate ale băncilor în cauză, precum și acționarii BoC, pe de o parte, și BCC, pe de altă parte, nu se găseau într-o situație comparabilă, astfel încât principiul egalității de tratament nu fusese încălcat.
- 196 Aceste considerații nu sunt afectate de nicio eroare de drept în raport cu jurisprudența menționată la punctele 191 și 192 din prezenta hotărâre.
- 197 În plus, Tribunalului nu i se poate reproșa că și-a întemeiat raționamentul pe hotărârile citate la punctul 194 din prezenta hotărâre pentru motivul că acestea priveau achiziția de titluri de creanță față de statul grec, iar nu depozite bancare. În această privință, după cum BCE a arătat în mod întemeiat, trebuie subliniat că, independent de natura măsurilor de restructurare a datoriei publice în discuție, o bancă centrală a Sistemului European al Băncilor Centrale (SEBC) care urmărește un obiectiv de interes public se găsește într-o situație diferită atât față de cea a investitorilor privați titulari de creanțe față de stat, cât și față de cea a titularilor de depozite bancare, precum recurenții.
- 198 În al doilea rând, în ceea ce privește critica întemeiată pe o pretinsă discriminare între recurenți, pe de o parte, și titularii de depozite constituite la sucursale grecești, pe de altă parte, recurenții susțin că o astfel de discriminare încalcă libertatea de stabilire. În această privință, este suficient să se constate că ei invocă această critică pentru prima dată în fața Curții, astfel încât aceasta trebuie înlăturată ca inadmisibilă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 decembrie 2017, Telefónica/Comisia, C-487/16 P, nepublicată, EU:C:2017:961, punctul 84, precum și Hotărârea din 26 septembrie 2018, Philips și Philips France/Comisia, C-98/17 P, nepublicată, EU:C:2018:774, punctul 42).
- 199 În rest, trebuie arătat că argumentele recurenților privesc, fără să fie invocată vreo denaturare, constatările factuale și aprecierea elementelor de probă, prezentate de Tribunal la punctele 467, 476 și 477 din prima hotărâre atacată, precum și la punctele 466, 475 și 476 din a doua hotărâre atacată, privind existența unui risc de retragere generalizată a depozitelor în Grecia care ar fi fost determinat de o ajustare a depozitelor constituite la sucursalele grecești, justificând discriminarea invocată, și contextul factual în care Eurogrupul încurajase PSI, astfel încât, pentru motivele prezentate la punctele 127 și 128 din prezenta hotărâre, acestea trebuie respinse ca inadmisibile.
- 200 În ceea ce privește, în al treilea rând, critica întemeiată pe o pretinsă discriminare între recurenți, pe de o parte, și deponenții băncilor în cauză ale căror depozite nu depășeau 100 000 de euro, pe de altă parte, trebuie arătat, *primo*, că concluzia la care a ajuns Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea din 21 iulie 2016, Mamatas și alții împotriva Greciei (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, punctul 137), potrivit căreia nu ar fi echitabil să se utilizeze pragul de 100 000 de euro ca factor de diferențiere în ceea ce privește impunerea unei ajustări a valorii obligațiilor, s-a bazat pe calitatea specifică de creditor obligatar a persoanelor fizice sau juridice în discuție, iar nu pe cea de deponent în sistemul bancar, care intră sub incidența Directivei 94/19.
- 201 În această ultimă privință și în ceea ce privește, *secundo*, argumentația dezvoltată de recurenți pentru a contesta relevanța acestei directive în contextul prezentelor cauze, trebuie constatat că această argumentație nu îndeplinește cerințele, amintite la punctul 127 din prezenta hotărâre, potrivit cărora trebuie menționate cu precizie elementele criticate din hotărârea a cărei anulare se solicită, precum și argumentele juridice care susțin în mod concret această cerere, astfel încât aceasta trebuie să fie înlăturată ca inadmisibilă.
- 202 În ceea ce privește, în al patrulea rând, critica întemeiată pe o pretinsă discriminare între, pe de o parte, recurenți și, pe de altă parte, deponenții și acționarii băncilor din alte SMME decât Republica Cipru care beneficiaseră de o asistență financiară înaintea acestui stat membru, este necesar să se

constate că Tribunalul a arătat, la punctul 490 din prima hotărâre atacată și la punctul 489 din a doua hotărâre atacată, că măsurile care pot însoți asistența financiară acordată prin MES pentru a soluționa dificultățile financiare întâmpinate de un stat membru care se confruntă cu nevoi de recapitalizare ale sistemului său bancar pot varia în mod semnificativ de la un caz la altul, în funcție de un ansamblu de factori, alții decât importanța ajutorului în raport cu dimensiunea economiei acestui stat. În această privință, Tribunalul a precizat, la punctele menționate din hotărârile atacate, că acești factori pot include în special situația economică a statului beneficiar, perspectivele de restabilire a viabilității economice a băncilor în cauză, motivele care au condus la dificultățile cu care se confruntă acestea, inclusiv, după caz, dimensiunea excesivă a sectorului bancar din statul beneficiar în raport cu economia sa națională, evoluția situației economice internaționale sau o probabilitate ridicată a unor intervenții viitoare ale MES (sau a altor organizații internaționale, organisme și instituții ale Uniunii ori state) în susținerea altor state aflate în dificultate care pot impune o limitare preventivă a sumelor alocate pentru fiecare intervenție.

- 203 Argumentele recurenților nu sunt de natură să demonstreze că această apreciere a Tribunalului este eronată. *Primo*, împrejurarea, evidențiată de aceștia, că „funcția economică a unui depozit [sau a unei acțiuni] într-un stat din zona euro este comparabilă celei pe care o îndeplinește în orice altă țară din zona euro” nu implică nicidecum că deponenții și acționarii Republicii Cipru se găsesc într-o situație comparabilă celei a deponenților și acționarilor altor SMME care au beneficiat de o asistență financiară furnizată de MES înaintea Republicii Cipru, factorii care trebuie luați în considerare în scopul analizei comparative fiind legați de statele membre însele.
- 204 *Secundo*, este irelevant că, astfel cum susțin aceștia, recurenții „nu puteau fi în niciun caz făcuți răspunzători pentru motivele, oricare ar fi acestea, care au putut sta la baza nevoii de asistență financiară a [Republicii Cipru]”. Nu numai că această împrejurare este lipsită de relevanță asupra raționamentului dezvoltat de Tribunal în cadrul aprecierii existenței unei eventuale discriminări între recurenți, pe de o parte, și deponenții și acționarii băncilor SMME, altele decât Republica Cipru, care au beneficiat anterior de o asistență financiară furnizată de MES, pe de altă parte, ci, mai ales, nu împiedică ca conținutul măsurilor care pot însoți asistența menționată să fie dictat de considerații legate exclusiv de dificultățile financiare întâmpinate de SMME care solicită această asistență.
- 205 *Tertio*, trebuie să se constate că argumentul recurenților potrivit căruia Republica Cipru a primit cel mai mic volum de ajutor în condițiile cele mai drastice nu este decât o reproducere a unui argument deja dezvoltat în fața Tribunalului și trebuie, așadar, având în vedere jurisprudența amintită la punctul 127 din prezenta hotărâre, să fie respins ca inadmisibil.
- 206 În ceea ce privește, în al cincilea și ultimul rând, critica întemeiată pe o pretinsă discriminare între recurenți, pe de o parte, și membrii sectorului bancar cooperatist cipriot, pe de altă parte, trebuie să se constate că criticile formulate de recurenți, în legătură cu o pretinsă insolvență a băncilor în cauză accelerată de comportamentul pârâtelor și cu lipsa recurgerii la o decizie administrativă sau judiciară în scopul constatării insolvenței menționate, sunt prea imprecise și insuficient susținute pentru a permite Curții să își exercite controlul asupra hotărârilor atacate. În plus, aceste critici privesc, în mare măsură, aprecieri de fapt. Or, trebuie amintit, în conformitate cu jurisprudența citată la punctul 128 din prezenta hotărâre, că astfel de aprecieri, cu excepția cazului unei denaturări a faptelor în discuție care nu este totuși invocată în speță, nu pot face obiectul controlului pe care Curtea este chemată să îl exercite în recurs.
- 207 În plus, în ceea ce privește argumentul legat de faptul că Tribunalul nu își putea întemeia raționamentul, la punctul 503 din prima hotărâre atacată și la punctul 502 din a doua hotărâre atacată, pe raportul FMI din luna mai a anului 2013, trebuie subliniat, astfel cum a arătat Comisia în mod întemeiat, că Tribunalul s-a referit la acest raport numai pentru a-și confirma concluzia potrivit căreia organismul central cipriot Co-operative Central Bank, precum și instituțiile de credit din sectorul bancar cooperativ nu se găseau, spre deosebire de băncile în cauză, într-o situație de insolvență. El a ajuns la această concluzie, la punctele menționate din hotărârile atacate,

întemeindu-se pe elemente pe care recurenții nu le contestă, și anume, pe de o parte, secțiunea 3.1 din divulgările efectuate de organismul menționat în luna mai a anului 2013 în temeiul celui de al treilea pilon al „cadrului de la Basel” privind garantarea unui nivel minim de capitaluri proprii pentru asigurarea solidității financiare a băncilor și, pe de altă parte, răspunsurile furnizate de BCE în ședință în fața Tribunalului, astfel încât acest argument trebuie înlăturat ca fiind inoperant.

208 Rezultă că al optulea motiv trebuie respins.

209 Având în vedere că toate motivele au fost înlăturate, se impune respingerea recursurilor recurenților în totalitate.

Cu privire la acțiunile în fața Tribunalului

210 Potrivit articolului 61 primul paragraf a doua teză din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, Curtea poate, în cazul în care anulează decizia Tribunalului, să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul, atunci când acesta este în stare de judecată.

211 Aceasta este situația în speță.

212 Astfel, în primul rând, din motivele prezentate la punctele 78-97 din prezenta hotărâre reiese că Eurogrupul nu este o entitate a Uniunii instituită prin tratate, ale cărei acte sau comportamente ar putea face obiectul unei acțiuni în răspundere extracontractuală a Uniunii, în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE.

213 Prin urmare, trebuie admise excepțiile de inadmisibilitate ale Consiliului în măsura în care vizează acțiunile reclamanților în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P îndreptate împotriva Eurogrupului.

214 În ceea ce privește, în al doilea rând, articolul 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236, s-a arătat la punctul 116 din prezenta hotărâre că, deși această dispoziție impunea Republicii Cipru să mențină sau să continue să pună în aplicare conversia în acțiuni a depozitelor neasigurate ale BoC, aceasta nu priva totuși autoritățile cipriote de o marjă de apreciere importantă în scopul definirii modalităților speciale ale acestei conversii. În consecință, prejudiciul pretins suferit de recurenți din cauza conversiei menționate ar rezulta, în orice caz, nu din dispoziția menționată, ci din măsurile de aplicare adoptate de Republica Cipru pentru a pune în aplicare această conversie.

215 Pe cale de consecință, este necesar să se admită excepțiile de inadmisibilitate invocate de Consiliu cu privire la articolul 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236.

216 Rezultă că acțiunile reclamanților în primă instanță în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P, în măsura în care vizează Eurogrupul, și cele ale recurenților îndreptate împotriva articolului 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236 trebuie respinse ca fiind inadmisibile.

Cu privire la cheltuielile de judecată

217 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat sau atunci când recursul este fondat, iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.

218 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură menționat, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din același regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

- 219 În speță, în ceea ce privește recursurile formulate în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P, întrucât reclamantii în primă instanță în aceste cauze au căzut în pretenții, se impune obligarea acestora să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, cheltuielile de judecată efectuate de Consiliu și de Comisie în recurs și în procedura în fața Tribunalului, conform concluziilor acestora.
- 220 În ceea ce privește recursurile formulate în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P, întrucât Consiliul, Comisia și BCE au solicitat obligarea recurenților la plata cheltuielilor de judecată, iar aceștia din urmă au căzut în pretenții, se impune obligarea acestora să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, și pe cele efectuate de aceste instituții în recurs și în procedura în fața Tribunalului.
- 221 În conformitate cu articolul 140 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, statele membre și instituțiile care au intervenit în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată. Republica Finlanda, intervenientă în cadrul prezentelor recursuri, trebuie, așadar, să suporte propriile cheltuieli de judecată aferente procedurii de recurs.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

- 1) **Anulează Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene din 13 iulie 2018, K. Chrysostomides & Co. și alții/Consiliul și alții (T-680/13, EU:T:2018:486), și Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene din 13 iulie 2018, Bourdouvali și alții/Consiliul și alții (T-786/14, nepublicată, EU:T:2018:487), în partea în care se resping excepțiile de inadmisibilitate invocate de Consiliul Uniunii Europene în măsura în care vizează acțiunile introduse în aceste cauze îndreptate împotriva Eurogrupului și a articolului 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236/UE a Consiliului din 25 aprilie 2013 adresată Ciprului cu privire la anumite măsuri specifice de reinstaurare a stabilității financiare și a creșterii sustenabile.**
- 2) **Acțiunile formulate în primă instanță în cauzele T-680/13 și T-786/14 sunt inadmisibile în măsura în care sunt îndreptate împotriva Eurogrupului și a articolului 2 alineatul (6) litera (b) din Decizia 2013/236.**
- 3) **Respinge recursurile principale formulate în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P.**
- 4) **Obligă Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, pe doamnele Joanna și Kyriaki Andreou, Bundeena Holding plc, pe doamna Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C.G. Christofides Industrial Ltd, pe domnul Phidias Christodoulou, pe doamna Georgia Phanou-Christodoulou, pe domnul Christakis Christofides, pe doamna Theano Chrysafi, pe domnul Andreas Chrysafis, pe domnul Dionysios Chrysostomides, pe doamnele Eleni K. și Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, pe doamna Chrystalla Dekatris, pe domnul Constantinos Dekatris, Dr. K. Chrysostomides and Co., pe doamna Emily Dragoumi, pe doamna Parthenopi Dragoumi, pe domnul James Droushiotis, Eastvale Finance Ltd, pe domnul Nicos Eliades, pe doamna Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, pe domnul Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, Kalia Georgiou LLC, Komposit Ltd, pe domnul Platon M. Kyriakides, L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, pe doamna Athena Mavronicola-Droushiotis, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International Inc., pe doamna Sophia Nicolatos, Paris & Barcelona Ltd, pe doamna Louiza Patsiou, Probus Mare Marine Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, R. A. M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, The Prnses Ltd, pe domnul Christos Tsimon, pe doamna Nafsika Tsimon, Unienergy Holdings Ltd și pe doamna Julia Justine Jane Woods, precum și pe doamna Eleni Pavlikka Bourdouvali, pe domnul Georgios Bourdouvalis, pe doamna Nikolina Bourdouvali, Coal Energy Trading Ltd, pe domnul Christos Christofi, pe doamna Elisavet Christofi, pe doamna Athanasia Chrysostomou, pe domnul Sofoklis Chrysostomou, Clearlining Ltd, pe domnul Alan Dimant,**

Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, Elma Holdings pcl, Elma Properties & Investments pcl, pe doamna Agrippinoulla Fragkoudi, pe domnul Dimitrios Fragkoudis, Frontal Investments Ltd, pe domnul Costas Gavrielides, pe doamna Eleni Harou, pe doamna Theodora Hasapopoullou, pe doamna Gladys Iasonos, pe domnul Georgios Iasonos, Jupiter Portfolio Investments pcl, pe domnul George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Liberty Life Insurance pcl, Michail P. Michailidis Ltd, pe domnul Michalakis Michaelides, pe doamna Rena Michael Michaelidou, pe domnul Akis Micromatis, pe domnul Erginos Micromatis, pe domnul Harinos Micromatis, pe domnul Alvinos Micromatis, pe domnul Plotinos Micromatis, Nertera Investments Ltd, pe domnul Andros Nicolaidis, pe doamna Melina Nicolaidis, pe doamna Ero Nicolaidou, pe domnul Aris Panagiotopoulos, pe doamna Nikolitsa Panagiotopoulou, pe domnul Lambros Panayiotides, pe doamna Ersi Papaefthymiou, pe domnul Kostas Papaefthymiou, Restful Time Co., pe domnul Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd, Sofoklis Chrisostomou & Yiof Ltd, pe domnul Marinos C. Soteriou, Sparotin Ltd și pe doamnele Miranda și Myria Tanou să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de Consiliul Uniunii Europene și de Comisia Europeană, aferente atât procedurii în primă instanță, cât și procedurii legate de recursurile în cauzele C-597/18 P și C-598/18 P.

- 5) Obligă Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, pe doamnele Joanna și Kyriaki Andreou, pe doamna Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C.G. Christofides Industrial Ltd, pe domnul Christakis Christofides, pe doamna Theano Chrysafi, pe domnul Andreas Chrysafis, pe domnul Dionysios Chrysostomides, pe doamnele Eleni K. și Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, pe doamna Chrystalla Dekatris, pe domnul Constantinos Dekatris, Dr. K. Chrysostomides and Co., pe doamna Emily Dragoumi, pe doamna Parthenopi Dragoumi, Eastvale Finance Ltd, pe domnul Nicos Eliades, pe doamna Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, pe domnul Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International Inc., Paris & Barcelona Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, R. A. M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, pe domnul Christos Tsimon, pe doamna Nafsika Tsimon și pe doamna Julia Justine Jane Woods, precum și pe doamna Eleni Pavlikka Bourdouvali, pe domnul Georgios Bourdouvalis, pe doamna Nikolina Bourdouvali, pe domnul Christos Christofi, pe doamna Elisavet Christofi, Clearlining Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, pe doamna Agrippinoulla Fragkoudi, pe domnul Dimitrios Fragkoudis, Frontal Investments Ltd, pe domnul Costas Gavrielides, pe doamna Eleni Harou, pe doamna Theodora Hasapopoullou, pe doamna Gladys Iasonos, pe domnul Georgios Iasonos, pe domnul George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Michail P. Michailidis Ltd, pe domnul Michalakis Michaelides, pe doamna Rena Michael Michaelidou, pe domnul Andros Nicolaidis, pe doamna Melina Nicolaidis, pe doamna Ero Nicolaidou, pe domnul Aris Panagiotopoulos, pe doamna Nikolitsa Panagiotopoulou, pe domnul Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd și pe domnul Marinos C. Soteriou să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de Consiliul Uniunii Europene, de Comisia Europeană și de Banca Centrală Europeană (BCE), aferente atât procedurii în primă instanță, cât și procedurii legate de recursurile în cauzele C-603/18 P și C-604/18 P.
- 6) Republica Finlanda suportă propriile cheltuieli de judecată efectuate în cadrul prezentelor recursuri.

Semnături